

Rapport om solvens og finansiell stilling 2018
Storebrand Livsforsikring AS

Innhold

Sammendrag	2
A. Virksomhet og resultater	4
A.1 VIRKSOMHET	4
A.2 FORSIKRINGSRESULTAT	5
A.3 INVESTERINGRESULTAT	7
A.4 RESULTAT FRA ØVRIG VIRKSOMHET	7
A.5 ANDRE OPPLYSNINGER	7
B. Systemet for risikostyring og internkontroll	8
B.1 GENERELLE OPPLYSNINGER OM SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL	8
B.2 KRAV TIL EGNETHET	9
B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET, HERUNDER EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS	9
B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM	12
B.5 INTERNREVISJONSFUNKSJON	12
B.6 AKTUARFUNKSJON	12
B.7 UTKONTRAKTERING	13
B.8 ANDRE OPPLYSNINGER	14
C. Risikoprofil	15
C.1 FORSIKRINGSRISIKO	15
C.2 MARKEDSRISIKO	15
C.3 KREDITTRISIKO	18
C.4 LIKVIDITETSRISIKO	19
C.5 OPERASJONELL RISIKO	19
C.6 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER	19
C.7 ANDRE OPPLYSNINGER	19
D. Verdivurdering for solvensformål	20
D.1 EIENDELER	20
D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER	22
GRUNNLAG FOR BEREGNINGENE	25
D.3 ANDRE FORPLIKTELSER	27
D.4 ALTERNATIVE VERDSETTINGSMETODER	27
D.5 ANDRE OPPLYSNINGER	27
E. Kapitalstyring	28
E.1 ANSVARLIG KAPITAL	28
E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV	31
E.3 BRUK AV DURASJONSMETODEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNING AV SOLVENSKAPITALKRAVET	33
E.4 FORSKJELLEN MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETDE INTERNE MODELLER	33
E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET ELLER SOLVENSKAPITALKRAVET	33
E.6 ANDRE OPPLYSNINGER	33
Vedlegg 1 – Detaljer investeringsresultat	34
Vedlegg 2 –Obligatoriske tabeller	36

Sammendrag

Til deg som er kunde i Storebrand Livsforsikring.

Hovedproduktene til Storebrand Livsforsikring er privat tjenestepensjon og egenbetalt (individuell) pensjon. For pensjonssparing er det to store usikkerheter som gir risiko. Det er usikkert hva avkastningen på den innbetalte premien blir, og det er usikkert hvor lenge man lever som pensjonist. Risikoen forsterkes av at det kan gå mer enn 50 år fra premien innbetales til den utbetales som pensjon. For tradisjonell, garantert pensjon (ytelsespensjon), er det Storebrand Livsforsikring som har påtatt seg det meste av denne risikoen. Storebrand Livsforsikring garanterer en minimum avkastning og at pensjonen blir utbetalt livslangt. De fleste private bedrifter har ikke lenger ytelsesordninger eller har lukket disse for nye ansatte, men Storebrand Livsforsikring har en stor bestand av ferdig betalte pensjonsordninger (fripolis). Det er satt av mye kapital for å dekke usikkerheten knyttet til framtidig avkastning og levetid fra fripolisene. Dette er helt vesentlig for at garantiene skal ha reell verdi.

Mesteparten av nye premier for tjenestepensjon er knyttet til innskuddspensjonsordninger. For disse produktene er det du som kunde som har avkastningsrisikoen. Det samme gjelder privat pensjonssparing innenfor fondsforsikring, f.eks. produktet Ekstrapensjon. Storebrand Livsforsikring har likevel en viktig rolle knyttet til fondsutvalg og rådgivning, og har ansvar for å forvalte midlene på en bærekraftig og forsvarlig måte, inkludert at kostnadene skal være rimelige. En enkel og helhetlig løsning på dette er forvaltningsformen Anbefalt Pensjon. For fondsforsikring er det vanligvis en tidsbegrenset utbetaling, slik at det er du som kunde som må sørge for at pensjonen varer livet ut. Storebrand Livsforsikrings rolle er å gi deg god, helhetlig oversikt over alle dine pensjonsrettigheter og gi råd om hva du kan gjøre for å tilfredsstille dine pensjonsbehov.

Storebrand Livsforsikring tilbyr også forsikringsdekning hvis noe uforutsett skjer. Du kan få engangserstatning eller årlige utbetalinger hvis du blir utsatt for en ulykke, blir syk eller ufør og du kan sikre etterlatte ved død. Også for disse produktene beregnes risikoen som Storebrand Livsforsikring har påtatt seg, og risikoen dekkes ved å sette av kapital.

Under Solvens II skal alle eiendeler og forpliktelser vurderes til markedsverdi. Dette er oppsummert i tabell 1. Tall i () refererer til 2017. Samlet verdi av eiendelene er NOK 327,8 mrd. (NOK 318,2 mrd.), mens samlet verdi av forpliktelsene er NOK 294,9 mrd. (NOK 282,8 mrd.). Storebrand Livsforsikring har dermed eiendeler som er NOK 33,0 mrd. (NOK 35,5 mrd.) mer verd enn forpliktelsen de skal dekke. Storebrand Livsforsikring har også tatt opp ansvarlige lån på NOK 7,8 mrd. (NOK 8,5 mrd.). Storebrand Livsforsikring har i 2019 betalt NOK 3,2 mrd. i konsernbidrag til Storebrand ASA for regnskapsåret 2018. Konsernbidraget er fratrukket i solvenskapitalen pr. 31.12.2018. Dette gir en samlet solvenskapital på NOK 37,5 mrd. (NOK 42,8 mrd.).

Prinsippene for verdsettelse, og forskjellen mellom verdsettelsen i solvensregnskapet og finansregnskapet, er nærmere beskrevet i kapittel D. En grunnleggende forskjell fra finansregnskapet er at verdsettelsen av forsikringsforpliktelsen tar hensyn til gjeldende rentenivå.

TABELL 1 SOLVENS II BALANSEN FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

(NOK mill.)	31.12.2018	31.12.2017	Forpliktelser	31.12.2018	31.12.2017
Eiendeler					
Utsatt skattefordel	584		Forsikringstekniske forpliktelser*	278 634	263 650
Finansielle eiendeler som ikke er fondsforsikring	223 413	228 437	-Livsforsikring	189 461	188 993
Finansielle eiendeler for fondsforsikring	93 590	80 786	-Skadeforsikring	607	627
Andre eiendeler	10 226	9 027	-Fondsforsikring	88 565	74 029
			Ansvarlige lån	7 780	8 547
			Andre forpliktelser	8 449	10 573
Totale eiendeler	327 813	318 250	Totale forpliktelser	294 862	282 769
			Netto eiendeler	32 950	35 481

*For 2017 er forpliktelsen justert med overgangsregel for verdsettelse av forpliktelsen, for 2018 er effekten av overgangsregelen null.

Solvens II stiller krav til hvor stor solvenskapitalen må være i en normalsituasjon. Dette kalles "solvenskapitalkrav" og er beregnet til totalt NOK 17,8 mrd. (NOK 19,1 mrd.), se tabell 2. Størrelsen på solvenskapitalkravet skal sikre at det er stor sikkerhet for at du som kunde får det forsikringsoppgjøret eller den pensjonsutbetalingen du har krav på.

TABELL 2 SOLVENSKAPITALKRAV

(NOK mill.)	31.12.2018	31.12.2017	
Finansmarkedsrisiko	18 688	20 336	Det er kapitalkrav for alle vesentlige risikoer som Storebrand Livsforsikring har. 69 % av solvenskapitalkravet ¹ er knyttet til finansmarkedene, spesielt rentenivå, aksjer, eiendom, kredittpåslag og valuta, kan utvikle seg ulikt fra det som er forventet. 23 % av kapitalkravet er knyttet til livsforsikringsrisikoen, blant annet at pensjonskunder kan leve lenger enn forventet. Storebrand Livsforsikring har også operasjonell risiko, risiko fra skadeforsikring og risiko knyttet til at motparter ikke gjør opp for seg. Samlet krav reduseres med diversifisering, dvs. at det er lite sannsynlig at alt skjer samtidig, og som følge av at redusert skatt vil kompensere for noe av tapene.
Motpartsrisiko	493	449	
Livsforsikringsrisiko	6 292	6 434	
Skade- og helseforsikringsrisiko	522	540	
Diversifisering	-4 526	-4 646	
Operasjonell risiko	1 007	990	
Tapsabsorberende skatteeffekt	-4 701	-5 015	
Totalt kapitalkrav	17 775	19 088	

TABELL 3 SOLVENSPOSISJON

(NOK mill.)	31.12.2018	31.12.2017	
Solvenskapital	37 530	42 758	Når solvenskapitalen på NOK 37,5 mrd. settes i forhold til solvenskapitalkravet på NOK 17,8 mrd., får Storebrand Livsforsikring en solvensmargin på 211 % (224 %). Kravet i regelverket er at solvensmarginen skal være over 100 % i en normalsituasjon. Storebrands eget mål er at solvensmarginen for gruppen (Storebrand ASA) skal være over 150 %.
Solvenskapitalkrav	17 778	19 088	
Solvensmargin	211,1 %	223,8 %	

¹ Før diversifisering mellom risikomodulene

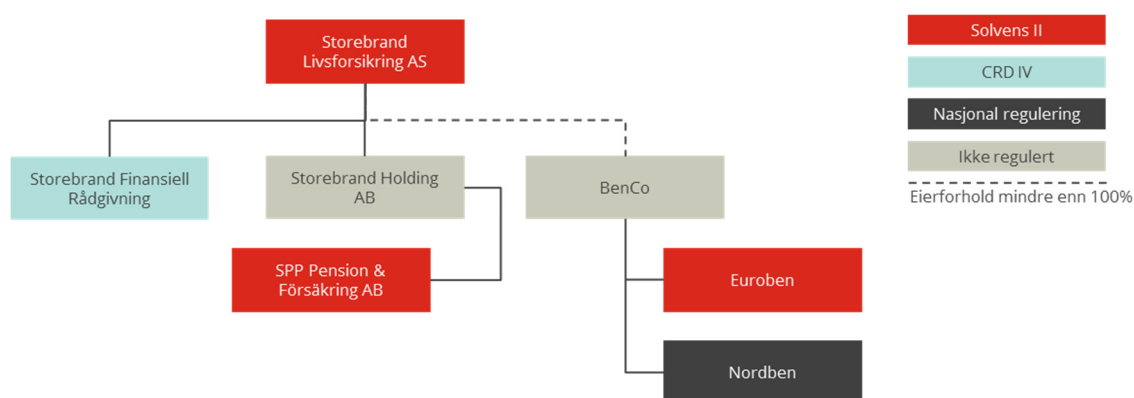
A. Virksomhet og resultater

A.1 VIRKSOMHET

I januar 2018 overtok Storebrand Livsforsikring Silver Pensjonsforsikring. Overtakelsen skjedde dels i form av overdragelse av forsikringsforpliktelsene, hvor størstedelen var fripoliser med investeringsvalg, og dels ved at Storebrand Livsforsikring overtok selskapet Silver Pensjonsforsikring. Silver Pensjonsforsikring ble fusjonert med Storebrand Livsforsikring med regnskapsmessig effekt fra 1.1.2018. Transaksjonen økte forsikringsforpliktelsen med ca. NOK 10 mrd. og er nærmere omtalt i note 3 og 4 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring AS. I desember 2018 ble det inngått avtale om salg av Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd. Gjennomføring av transaksjonen er avhengig av myndighetsgodkjenninger og forventes gjennomført første halvår 2019. Bortsett fra disse transaksjonene, er Storebrand Livsforsikrings virksomhet ikke vesentlig endret gjennom 2018.

Storebrand Livsforsikring AS har sin hovedvirksomhet i Norge med hovedkontor på Lysaker i Bærum kommune. Storebrand Livsforsikring er underlagt tilsyn av Finanstilsynet². Storebrand Livsforsikrings regnskaper er revidert av PwC³.

Storebrand Livsforsikring er den største virksomheten i Storebrand-konsernet⁴. Selskapet er 100 % eid av Storebrand ASA, som er morselskap i Storebrand-konsernet. Storebrand ASA er, som øverste konsernselskap, underlagt gruppets tilsyn av Finanstilsynet. Storebrand ASA utarbeider og offentliggjør grupperapport om solvens og finansiell stilling for Storebrand-konsernet.

FIGUR 1 SELSKAPSTRUKTUR

Storebrand Livsforsikring AS eier 100 % av Storebrand Holding AB som igjen eier 100 % av SPP Pension & Försäkring AB, SPP Spar AB, SPP Konsult AB og Storebrand & SPP Business Services AB. SPP er en ledende svensk leverandør av livsforsikringer og tjenestepensjoner. SPP har sitt hovedkontor i Stockholm. Storebrand Livsforsikring AS etablerte i 2005 filial i Sverige. Filialen forvalter pensjonsforsikringer og fondsforikring i det svenske markedet etter norsk forsikringslov. Det foregår ikke lenger nysalg i filialen. Filialen ble i 2008 driftsmessig integrert med SPP.

Storebrand Livsforsikring AS eier 89,6 % i BenCo Insurance Holding BV som igjen eier 100 % av Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd. på Guernsey og Euroben Life and Pension Ltd med hovedkontor i Dublin. Selskapene tilbyr

²Finanstilsynet: Revierstredet 3, 0151 Oslo; Postboks 1187 Sentrum, 0107 Oslo; Telefon: 22 93 98 00

³PwC: Dronning Eufemias gate 8; 0191 Oslo; Telefon: 952 60 578

⁴En fullstendig oversikt over selskapene i Storebrand-konsernet kan finnes i Årsrapport 2018 for Storebrand ASA, s. 66

pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter. I desember 2018 ble det inngått avtale om salg av Nordben. Gjennomføring av transaksjonen er avhengig av myndighetsgodkjenninger og forventes gjennomført første halvår 2019.

De to 100 % eide datterselskapene Aktuar Systemer AS og Storebrand Pensjonstjenester AS har i 2018 fusjonert med Storebrand Pensjonstjenester AS som overtakende selskap. Gjennom Storebrand Pensjonstjenester AS tilbyr Storebrand Livsforsikring leveranser innen aktuar tjenester, systemløsninger og alle typer tjenester knyttet til drift av pensjonskasser. Gjennom det 100 % eide datterselskapet Storebrand Finansiell Rådgivning AS tilbys helhetlig finansiell rådgivning og ordreforhandling innenfor pensjon og sparing basert på produkter fra andre selskap i Storebrand-konsernet.

Storebrand Livsforsikring AS skal, i henhold til regelverket, rapportere Solvens II på solo-basis. Dette innebærer at datterselskap konsolideres med verdien av egenkapitalen. Prinsippene er nærmere beskrevet i kapittel D1. Eiendeler. Tallgrunnlag i kapitlene A. Virksomhet og resultater, D. Verdivurdering for solvensformål av eiendeler og forpliktelser og E. Kapitalstyring, er basert på disse solo-prinsippene. I kapitlene B. Systemet for risikostyring og internkontroll og C. Risikoprofil er beskrivelsene i hovedsak basert på hele Storebrand Livsforsikring, inkludert de aktivitetene som skjer i datterselskapene.

Storebrands kjernevirksomhet styres og rapporteres i segmentene Sparing, Forsikring og Garantert Pensjon⁵.

- *Sparing* omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten langsiktige rentegarantier. Produktene er i hovedsak fondsforsikring (innskuddspensjon og unit link) til bedrifter og privatpersoner i Norge og Sverige.
- *Forsikring* omfatter konsernets forsikringsrisikoprodukter. Storebrand tilbyr personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet og personalforsikring i det norske og svenske bedriftsmarkedet.
- *Garantert pensjon* omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse. Produktene omfatter ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

Sparing og Forsikring er konsernets satsingsområder mens Garantert pensjon er i langsiktig avløp. Storebrands strategi er å levere lønnsom vekst innenfor satsingsområdene våre gjennom enkle og bærekraftige løsninger, samtidig som vi forvalter våre garanterte porteføljer på en kapitaleffektiv måte. Tjenestepensjon er kjerneproduktet i både Norge og Sverige. I Norge tilbys også de ansatte og tidligere ansatte i våre kundebedrifter attraktive løsninger innenfor personmarkedet.

A.2 FORSIKRINGSRESULTAT

Resultatene i dette kapitlet samsvarer med teknisk regnskap i den finansielle rapporteringen for Storebrand Livsforsikring, ref. note 14 i Årsrapport 2018, men gruppert i henhold til segmentinndelingen som benyttes for Solvens II-rapportering. Informasjon om risikoresultatet for Storebrand Livsforsikring finnes i note 8 Forsikringsrisiko i Årsrapport 2018.

Livsforsikring

Størstedelen av premieinntektene, utbetalingene og kostnadene for Storebrand Livsforsikring er knyttet til livsforsikringsprodukter. For 2018 var netto premier fra livsforsikringsprodukter NOK 16 404 mill. (NOK 16 015 mill.). Premier er fordelt på garanterte produkter med overskuddsdeling, fondsforsikring og øvrig livsforsikring. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 10 794 mill. (NOK 10 230 mill.). Kostnadene knyttet til livsforsikringsprodukter var NOK 1 563 mill. (NOK 1 479 mill.).

TABELL 4 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER PR. SEGMENT (LIVSFORSIKING)

(NOK mill.)	Garanterte produkter med overskuddsdeling	Fondsforsikring	Øvrig livsforsikring	Sum livsforsikring 2018	Sum livsforsikring 2017
Brutto premier	3 420	10 907	2 089	16 416	16 034
Gjenforsikret andel	2		10	12	19
Netto premier	3 418	10 907	2 079	16 404	16 015
Brutto forsikringsutbetalinger	8 267	1 813	766	10 846	10 237
Gjenforsikret andel			53	53	7
Netto forsikringsutbetalinger	8 267	1 813	714	10 794	10 230
Kostnader	642	606	297	1 563	1 479

⁵ Oversikten over hva som inngår i de ulike segmentene er her avgrenset til Storebrand Livsforsikring AS med datterselskaper. Segmentene er nærmere beskrevet i note 5 Segmentinformasjon i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Garanterte produkter med overskuddsdeling

Segmentet består av kollektiv tjenestepensjon og individuelle pensjonsordninger med garanterte ytelser og overskuddsdeling. Segmentet inkluderer forsikringer som gir utbetaling ved uførhet eller til etterlatte ved død, når disse henger sammen med en garantert alderspensjon.

For 2018 var netto premier NOK 3 418 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 8 267 mill. Samlede utbetalinger er større enn premieinnbetalinger, og dette må ses i sammenheng at med størstedelen av bestanden er fripoliser. Fripoliser er ferdig betalte pensjonsrettigheter der det ikke innbetales nye premier. Premieinnbetalinger fra tidligere år er satt av til å dekke utbetalingene. Kostnadene knyttet til garanterte produkter var NOK 642 mill.

Fondsforsikring

Segmentet består av kollektiv tjenestepensjon (innskuddspensjon, hybridpensjon og fripoliser med investeringsvalg) og individuelle pensjonsordninger uten garantert avkastning eller ytelser.

For 2018 var netto premier NOK 10 907 mill. Samlede forsikringsutbetalinger var NOK 1 813 mill. Når premieinnbetalingene er vesentlig større enn forsikringsutbetalingene, må dette ses i sammenheng med at få har nådd pensjonsalder. Mesteparten av den innbetalte premien settes derfor av til å dekke pensjonsutbetalinger i framtidige år. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 606 mill.

Øvrig livsforsikring

Hoveddelen av segmentet er forsikring mot uførhet, sykdom, ulykke eller død. Kollektiv uførhetsforsikring gir årlige utbetalinger hvis de forsikrede blir arbeidsuføre. Gruppelivsforsikring gir engangsutbetalinger ved invaliditet som følge av ulykke eller sykdom, eller til etterlatte ved død.

For 2018 var netto premier NOK 2 079 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 714 mill. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 297 mill.

Skadeforsikring

Storebrand Livsforsikring AS tilbyr også noen produkter som er definert som skadeforsikring. For 2018 var netto premier fra skadeforsikringsprodukter NOK 307 mill. (NOK 311 mill.). Netto forsikringsutbetalinger var NOK 162 mill. (NOK 149 mill.). Kostnadene knyttet til skadeforsikringsprodukter var NOK 67 mill. (NOK 84 mill.).

TABELL 5 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER PR. SEGMENT (SKADEFORSIKRING)

(NOK mill.)	Ulykke	Yrkesskade	Sum skadeforsikring 2018	Sum skadeforsikring 2017
Brutto premier	242	71	313	323
Gjenforsikret andel	3	3	6	12
Netto premier	240	68	307	311
Brutto forsikringsutbetalinger	97	77	174	155
Gjenforsikret andel	6	6	12	6
Netto forsikringsutbetalinger	91	71	162	149
Kostnader	53	14	67	84

I vedlegg 2 til denne rapporten er det en tabell som gir nærmere informasjon om hvordan forsikringsutbetalinger har påløpt over tid for de siste 10 årgangene (S.19.01.21).

Ulykkesforsikring

Segmentet omfatter forsikringer som gir en engangserstatning hvis ulykker inntreffer⁶.

For 2018 var netto premier NOK 240 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 91 mill. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 53 mill.

Yrkesskade

Segmentet omfatter forsikring som gir erstatning ved sykdom eller skader som oppstår i forbindelse med arbeid.

⁶ Omfatter ikke Gruppeliv, som inngår som Øvrig livsforsikring.

For 2018 var netto premier NOK 68 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 71 mill. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 14 mill.

Geografisk fordeling av premier, forsikringsutbetalinger og kostnader

Tilnærmet alle premier, utbetalinger og kostnader for Storebrand Livsforsikring AS er i Norge. Geografisk fordeling av premier, forsikringsutbetalinger og kostnader på gruppenivå er omtalt i avsnitt A.2 i rapporten om solvens og finansiell stilling for Storebrand ASA.

Datterselskapene SPP Pension & Försäkring og Euroben har hoveddelen av inntekter og utgifter i Sverige. Dette er nærmere omtalt i avsnitt A.2 i rapporten om solvens og finansiell stilling for disse selskapene.

A.3 INVESTERINGRESULTAT

I 2018 var gjennomsnittlig avkastning for garanterte kundeporteføljer (kollektivporteføljen) 3,2 % bokført og 2,4 % markedsverdidbasert. Avkastningen for selskapsporteføljen var 2,5 %. Nærmere informasjon om avkastningen på delporteføljer kan finnes i note 47 Kapitalavkastning i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Inntekter fra investeringer framgår også av note 18 Netto finansinntekter og note 19 Netto inntekter fra eiendommer i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring. Avkastningsresultatene i dette dokumentet er basert på prinsippene som gjelder for solvensbalansen. Det medfører at det blir avvik mot finansregnskapet, spesielt knyttet til at det ikke benyttes amortisert kost for solvensbalansen.

For 2018 hadde Storebrand Livsforsikring inntekter fra investeringer på NOK 2 098 mill. (NOK 18 850 mill.) Av dette var NOK 6 240 mill. renteinntekter, NOK 1 484 mill. aksjeutbytter og NOK 970 mill. kursgevinster (netto) ved salg av verdipapirer. Urealiserte kursgevinster ble redusert med NOK 6 596 mill.

Storebrand Livsforsikrings investeringer er fordelt på tre hovedgrupper av porteføljer, kollektivporteføljen (garanterte kundeporteføljer), fondsforsikringsporteføljen (kundeporteføljer uten garanti) og selskapsporteføljen. Investeringsinntektene påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene, dette er nærmere beskrevet i kapittel B.2 Markedsrisiko.

TABELL 6 INNTEKTER OG KOSTNADER KNYTTET TIL INVESTERINGENE FORDELT PÅ HOVEDPORTEFØLJER

(NOK mill)	Utbytter	Rente-inntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Kollektivporteføljen	273	5 573	-252	-1 018
Fondsforsikringsporteføljen	298	244	897	-5 271
Selskapsporteføljen	912	423	326	-306
Totalt	1 484	6 240	970	-6 596

Nærmere detaljer om hvordan inntekter er fordelt på aktivklasser finnes i vedlegget til denne rapporten (Vedlegg 1).

Storebrand Livsforsikring har ikke ført investeringsinntekter eller –kostnader direkte mot egenkapitalen. Storebrand Livsforsikring har ikke investeringer i verdipapirisering.

A.4 RESULTAT FRA ØVRIG VIRKSOMHET

Storebrand Livsforsikring er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Med rentenivået pr. utgangen av 2018 forventes det om lag NOK 80 mill. i rentekostnader i kvartalet. Utover dette har Storebrand Livsforsikring lite inntekter eller kostnader som ikke er knyttet til forsikringsvirksomheten og investeringene. Andre inntekter framgår også av note 21 og andre kostnader av note 27 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

A.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Virksomheten og resultatene for 2018 er utførlig beskrevet i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

B. Systemet for risikostyring og internkontroll

B.1 GENERELLE OPPLYSNINGER OM SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

I 2018 er det ikke gjort endringer som har vesentlig påvirkning på systemet for risikostyring og internkontroll.

Styret og styrets underutvalg

Styret i Storebrand Livsforsikring består av syv medlemmer, hvorav to eksterne og to valgt av de ansatte. Konsernsjefen er styrets leder.

Styret er ansvarlig for at selskapet er forsvarlig organisert, at det fastsettes risikorammer, strategi, plan og budsjett for virksomheten, samt for å påse at virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, herunder at selskapet drives i samsvar med lovgivningen. Styret skal også føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet forøvrig.

Styret i Storebrand ASA har etablert underutvalgene revisjonsutvalg, risikoutvalg og kompensasjonsutvalg, felles for Storebrand-konsernet. Utvalgene består av tre til fire medlemmer. Utvalgenes mandat gjennomgås og fastsettes årlig. Utvalgene bistår styret i forberedelsen av saker, men beslutningene fattes av det samlede styret.

Revisjonsutvalget bistår styret ved å gjennomgå, vurdere og eventuelt foreslå tiltak knyttet til virksomhetens kontrollmiljø, finansiell og operasjonell rapportering, risikostyring og internkontroll, samt ekstern- og internrevisjon.

Risikoutvalgets hovedoppgave er å forberede styrebehandlingen på risikoområdet, med særskilt oppmerksomhet på konsernets risikoappetitt, risikostrategi og investeringsstrategi. Utvalget skal bidra med framoverskuende beslutningsstøtte knyttet til styrets drøfting av virksomhetens risikotaking, finansielle prognoser og behandling av risikorapporteringen.

Kompensasjonsutvalget fungerer som konsernets felles godtgjørelsesutvalg i henhold til norsk og svensk regelverk. Kompensasjonsutvalget skal gi råd til styrene i de av konsernets selskaper i Norge og Sverige som plikter å ha godtgjørelsesutvalg. Dette gjelder i alle saker som omhandler det enkelte selskaps godtgjørelsesordning for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av betydning for selskapets risikoeksponering og ansatte med kontrolloppgaver.

Daglig ledelse

Administrerende direktør står for den daglige ledelse av Storebrand Livsforsikrings virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Administrerende direktør rapporterer til selskapets styre. Administrerende direktørs ansvar og oppgaver er gitt i instruks vedtatt av styret.

I den funksjonelle styringen av konsernet utgjør konsernledelsen det øverste ledelsesnivået. Det er ansvarsområder for personmarked Norge, bedriftsmarked Norge, SPP og kapitalforvaltning samt tverrgående ansvarsområder for digital forretningsutvikling, kommunikasjon, økonomi & finans samt People & Technology.

Uavhengige kontrollfunksjoner

Styret i Storebrand Livsforsikring har etablert uavhengige kontrollfunksjoner i henhold til relevante lovkrav (risikostyringsfunksjon, compliance-funksjon, personvernombud, anti-hvitvasking, aktuarfunksjon, internrevisjon). Organisering og ansvar for uavhengige kontrollfunksjoner er nærmere beskrevet i kapitlene B.3-B.6.

Godtgjørelse

Storebrand Livsforsikring følger konsernets felles retningslinjer for godtgjørelse. Storebrands avlønningsprinsipper skal bidra til å tiltrekke, utvikle og beholde høyt kvalifiserte medarbeidere. Storebrand bruker i hovedsak fastlønn, supplert med en begrenset bonusordning knyttet til selskapets verdiskapning samt individuelle prestasjoner. Ledende ansatte og ansatte som påvirker selskapets risiko vesentlig samt ansatte i uavhengige kontrollfunksjoner, har kun fastlønn.

Administrerende direktør i Storebrand Livsforsikring har en andel av fastlønnen bundet til kjøp av Storebrand-aksjer med tre års bindingstid. Administrerende direktør har en 12 måneders lønnsgaranti etter ordinær oppsigelsestid. Selskapet har ingen forpliktelser overfor styrets leder ved opphør eller endring av vervet. Ytterligere detaljer rundt godtgjørelse, herunder nivået på mottatt godtgjørelse til styret og ledende ansatte, kan finnes i note 24 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Selskapet besørger og bekoster en ordinær kollektiv pensjonsforsikring for alle ansatte i henhold til enhver tid gjeldende pensjonsavtale. Fra 2015 har selskapet innskuddsbaserte pensjonsordninger for alle ansatte som også omfatter lønn over 12G. Ytterligere informasjon om pensjonsordningen kan finnes i note 23 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Transaksjoner med nærstående

Storebrand Livsforsikring har transaksjoner med øvrige selskaper i Storebrand-konsernet, ledende ansatte samt aksjonærer i Storebrand ASA. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapet til sine kunder. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser og omfatter tjenestepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing.

Nærmere detaljer er gitt i note 45 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

B.2 KRAV TIL EGNETHET

Styret i Storebrand Livsforsikring har etablert prosesser som sikrer at selskapets styre, administrerende direktør/faktisk ledelse, samt ledere for uavhengige kontrollfunksjoner/nøkkelfunksjoner, tilfredsstillende krav til egnethet. Personer som innehar ledelse- eller nøkkelfunksjoner skal ha tilstrekkelige kvalifikasjoner for det ansvar og de oppgaver som tillegges de respektive roller, tilstrekkelig erfaring og utdanning som kreves for å utføre rollen, samt atferd og integritet som oppfyller krav til hederligandel og skikkethet. Styret samlet skal ha tilfredsstillende bredde i kvalifikasjoner, erfaring og kunnskap tilknyttet virksomhetens art.

Arbeid med gjennomføring og dokumentasjon av egnethetsvurderingen foretas i forbindelse med styrevalg, årlige styreevalueringer, rekruttering, herunder bakgrunnsjekk, årlig suksesjonsplanlegging og etterfølgerprosesser samt medarbeideroppfølginger.

Ledelse- og nøkkelfunksjoner som håndteres av ekstern tjenesteleverandør, skal vurderes på samme måte som tilsvarende rolle i eget selskap. Storebrand Livsforsikring har utkontraktert internrevisjon til Ernst & Young (EY). En ansatt i Storebrand Livsforsikring er ansvarlig for kontrakten. Den ansvarlige oppfyller egnethetskrav i form av å ha den nødvendige kompetanse og erfaring for å kunne bedømme prestasjoner og leveranser fra EY.

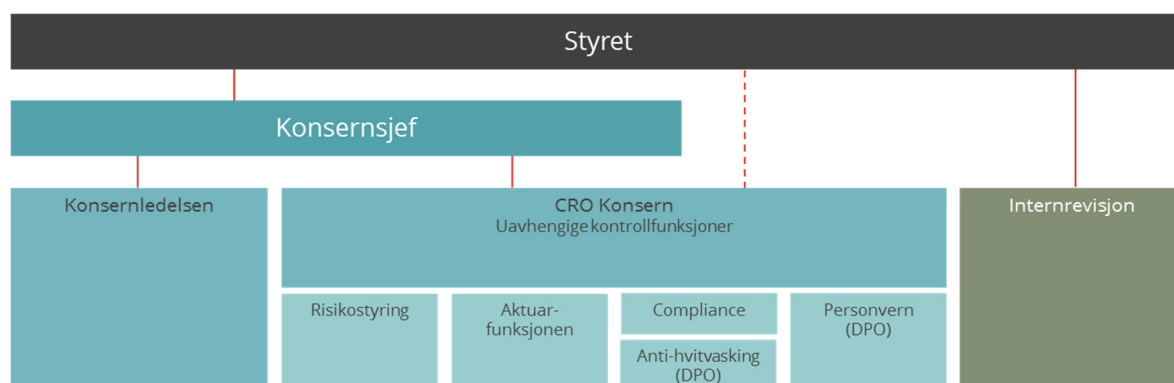
Egnethetsvurderingen gjøres minst årlig eller ved vesentlige strategiske eller organisasjonsmessige endringer, ved bytte eller annen endring av ledelse- eller nøkkelfunksjon og ved utkontraktering av ledelse- eller nøkkelfunksjon. Finanstilsynet informeres løpende om hvem som er omfattet av egnethetsvurderingen.

B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET, HERUNDER EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS

Gjennom 2018 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på risikostyringssystemet.

Systemet for risikostyring

Konsernets organisering av risikohåndteringen følger en modell basert på tre forsvarslinjer. Modellen skal ivareta risikostyringsansvar både på selskaps- og konsernnivå.

FIGUR 2 KONSERNETS ORGANISERING AV RISIKOHÅNTERING

Styret i Storebrand Livsforsikring AS og styrene i datterselskapene har det overordnede ansvaret for å begrense og følge opp virksomhetens risikoer. Styrene fastsetter årlig rammer og retningslinjer for virksomhetens risikotaking, mottar rapporter over faktisk risikonivå og har minimum to ganger årlig en framoverskuende gjennomgang av risikosituasjonen.

Som første forsvarslinje har konsernledelsen det overordnede ansvaret for virksomhetens risikohåndtering. Risikoeierne i konsernledelsen skal bidra til at administrerende direktør kan ivareta sitt totalansvar for alle risikoer innenfor Storebrand Livsforsikring på en betryggende måte. Administrerende direktør har ansvar for at risikohåndteringen innenfor eget selskap fungerer, inkludert etablering av uavhengige kontrollfunksjoner, og for at risikotakingen er innenfor regulatoriske krav og styrefastsatte rammer.

Ledere på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikohåndteringen innen eget ansvarsområde. Alle ansatte skal være kjent med at bevissthet omkring risikoer og risikohåndtering er viktige elementer i konsernets kultur.

Det er etablert uavhengige kontrollfunksjoner (andre forsvarslinje) for risikostyring (chief risk officer), for regeletterlevelse (compliance-funksjonen), for aktuarfaglige oppgaver (aktuarfunksjonen), for personvern (data protection officer) og for hvitvasking (anti money laundering). De uavhengige kontrollfunksjonene er direkte underlagt administrerende direktør i Storebrand Livsforsikring og har uavhengig rapportering til styret. Funksjonenes ansvarsområde er beskrevet i instruks gitt av styret. Funksjonelt har de uavhengige kontrollfunksjonene tilhørighet til chief risk officer konsern som igjen er direkte underlagt konsernsjefen.

Opgavene til chief risk officer (cro) er å sikre at alle vesentlig risikoer er identifisert, målt og hensiktsmessig rapportert. Funksjonen er aktivt involvert i utviklingen av Storebrand Livsforsikrings risikoappetitt og risikostrategi og skal ha et helhetlig syn på selskapets risikoeksponering. Herunder følger ansvar for å sikre etterlevelse av relevant regulering for risikostyringen og selskapets virksomhet.

Internrevisjonen (tredje forsvarslinje) er direkte underlagt styret og skal gi styrene i relevante konsernselskaper en bekreftelse på hensiktsmessigheten og effektiviteten i virksomhetens risikohåndtering, herunder hvordan kontrollfunksjonene fungerer.

Risikohåndteringsprosessen

Risikohåndteringsprosessen omfatter identifisering, måling, rammesetting, styring, overvåking, rapportering, dokumentasjon og kommunikasjon av risiko.

Gjennom prosessen for risikoidentifisering skal virksomheten sikre at alle vesentlige risikoer er kjent. Det er etablert et konsernfelles risikounivers som grupperer risikoene i hensiktsmessige risikokategorier. Dette sikrer et felles, helhetlig risikospråk. Utgangspunktet er risikouniverset i Solvens II-rammeverket.

Den totale risikoen måles i form av kapitalkrav i henhold til standardmodellen i Solvens II, ref. kapittel E.2 Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav. Risikoen blir i tillegg kvantifisert ved bruk av andre stresstester og scenarioanalyser. Alle risikoer har en risikoeier. For de enkelte risikoer er risikoeier ansvarlig for å måle risikoen, inkludert bruk av relevante stresstester og scenarioer. Målingen skal legge til rette for at styret kan følge opp mål og rammer definert i risikoappetitt og/eller risikostrategier.

Risikoappetitten definerer det samlede risikonivået og hvilke risikotyper Storebrand Livsforsikring aksepterer å ta for å nå sine forretningsmessige mål. I risikostrategien konkretiseres føringer fra risikoappetitten til mål og rammer for risikotakingen, både samlet sett og for ulike risikotyper. Styret i Storebrand Livsforsikring drøfter og vedtar risikoappetitt og risikostrategi minst årlig. CRO har ansvar for å utarbeide forslag. Risikoappetitt og risikostrategi for Storebrand ASA gir føringer og setter rammer for risikoen i Storebrand Livsforsikring. Risikoappetitt og risikostrategi gir føringer og setter rammer for mer detaljerte strategier knyttet til bl.a. finansmarkedsrisiko (investeringsstrategi), forsikringsrisiko, kredittisiko og likviditetsrisiko.

Den enkelte leder på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikostyringen innen eget ansvarsområde. Risikostyringen skal sikre at risikonivået til enhver tid er forenlig med risikoappetitten og er innenfor interne og regulatoriske rammer. Dersom risikoen avviker fra mål eller kommer i brudd med grenser, skal risikoeier umiddelbart sikre at nødvendige tiltak iverksettes.

Risikoeiere overvåker løpende utviklingen i risikoeksponering og skal ha rapporteringsprosedyrer som sikrer at informasjon om vesentlige risikoer blir analysert og kommunisert. På overordnet nivå får styret risikorapportering gjennom orientering om virksomheten i styremøtene og i form av en månedlig virksomhetsrapport. Det er etablert rutiner og systemer som legger til

rette for at alle ansatte kan rapportere systematisk og raskt til ledelsen dersom man oppdager avvik, nye risikoer eller at etablerte kontrolltiltak ikke fungerer.

Virksomhetens risikorapportering blir supplert av en uavhengig rapportering fra cro. Funksjonen utarbeider månedlig en risikorapport som sendes til styret i Storebrand Livsforsikring. Minst to ganger årlig forbereder cro-funksjonen et risk review i styret.

Risikohåndteringen er en integrert del av virksomheten og skal være en støtte for forretningsmessige beslutninger. Styret og ledelsen tar hensyn til relevant risikoinformasjon i alle beslutningsprosesser.

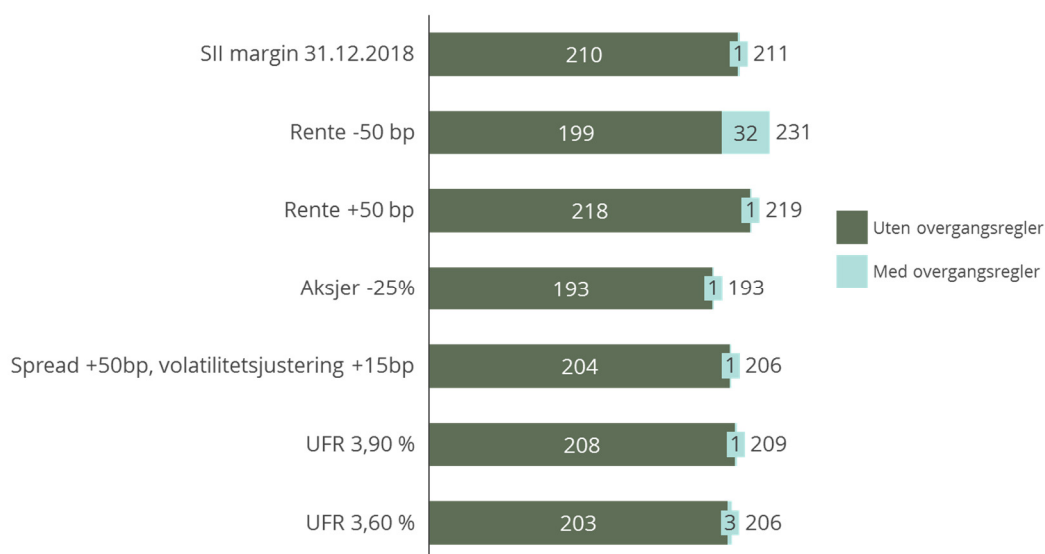
Egenvurdering av risiko og solvens (ORSA)

Styret gjennomfører minst årlig en egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). Ordinær ORSA kobles opp mot konsernets strategi- og planprosess og konkluderes samtidig med behandling av finansiell plan og kapitalplan. Styret er ansvarlig for ORSA-prosessen og vedtar et ORSA-dokument for Storebrand Livsforsikring som oppsummerer resultatene av risiko- og solvensvurderingen.

Det skal gjennomføres en ekstraordinær ORSA, hel eller delvis, dersom det skjer endringer som kan påvirke risiko og/eller kapital vesentlig. Endringer kan være drevet av interne beslutninger eller eksterne forhold.

Gjennom ORSA-prosessen skal styret vurdere om risikotakingen er i tråd med vedtatt risikoappetitt og er innenfor gjeldende risikorammer, herunder om risikotakingen bidrar på en ønsket måte til oppfyllelse av virksomhetens lønnsomhetsmål, om sammensetning av risiko og utvikling i risikobildet samsvarer med føringer fra risikoappetittutsagnet og om risiko for svingninger i solvensposisjon er innenfor et akseptabelt nivå.

Som en del av ORSA-prosessen beregner Storebrand Livsforsikring hvor følsom solvensmarginen er for endring i vesentlige forhold. Dette oppdateres og rapporteres kvartalsvis som en del av den finansielle rapporteringen. Sensitiviteter pr. 31.12.2018 er vist i figur 3.

FIGUR 3 SENSITIVITETER

Før overgangsregler (se kapittel D.2) er solvensmarginen mest følsom for aksjemarkeds- og rentenivåer. 25% fall i aksjer vil redusere solvensmarginen fra 210 % til 193 %, mens 50bp fall i rentenivå vil redusere solvensmarginen til 199 %. Overgangsregelen for verdsettelse av forsikringsforpliktelsene motvirker mye av renterisikoen. Inkludert overgangsregler er solvensmarginen mest følsom for aksjemarkedsrisiko og økte kredittpåslag. 50bp økning i kredittpåslag vil redusere solvensmarginen fra 211 % til 206 %.

Mål for soliditet og kobling til kapitalplan

Storebrand Livsforsikring har overordnede finansielle mål knyttet til soliditet, lønnsomhet og utbytte. Dette er nærmere beskrevet i årsberetningen for 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Lønnsomhetsmålet er at egenkapitalavkastningen skal være over 10 %. Risikotakingen skal bidra til at dette målet nås.

Konsernets kapitalplan er basert på at overskuddskapital, utover målsatt solvensnivå i datterselskaper, i utgangspunktet skal være i Storebrand ASA. Dette sikrer fleksibilitet og gir beredskap for å styrke kapitalen i gruppens operative selskaper.

Styret i Storebrand Livsforsikring ønsker at det skal være lav sannsynlighet for at svingninger, spesielt i finansmarkedet, skal gjøre det nødvendig å gjennomføre ekstraordinære tiltak eller få tilført kapital fra Storebrand ASA. Solvensmålet skal også være konsistent med et mål om A kreditt-rating for Storebrand Livsforsikring AS. For 2018 betalte Storebrand Livsforsikring et konsernbidrag på NOK 3,2 mrd. til Storebrand ASA.

Vurdering av systemet for risikostyring og internkontroll

Styret gjør, minst årlig som en del av ORSA-prosessen, en vurdering av systemet for risikostyring og internkontroll. Styrets vurdering er at organiseringen er hensiktsmessig med hensyn til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene som er knyttet til Storebrand Livsforsikrings virksomhet.

B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM

Gjennom 2018 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på internkontrollsystemet.

Grunnlaget for god risikostyring og internkontroll er et godt kontrollmiljø representert ved styrets, ledelsens og ansattes holdninger, integritet, verdier og etikk, samt den formelle og operasjonelle organiseringen av virksomheten.

Begrepet "internkontroll" omfatter alt selskapet gjør for å oppnå fastsatte mål og begrense uønskede hendelser slik at verdier sikres og skapes både for kunder, eiere, ansatte og samfunnet forøvrig. Internkontroll innebærer med andre ord mer enn rene kontrolltiltak. I dette ligger bl.a. å sørge for en målrettet og kostnadseffektiv drift, en pålitelig rapportering og etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Internkontroll er en kontinuerlig prosess utført av styret, ledelsen og ansatte, integrert i daglig styring og drift av virksomheten.

Som første forsvarslinje har ledere på alle nivåer i virksomheten ansvar for internkontroll innen eget ansvarsområde, og skal løpende vurdere gjennomføringen av internkontrollen. Kontrollfunksjoner skal organiseres slik at de kan utøve sine oppgaver på en objektiv og uavhengig måte. Det skal legges vekt på å sikre tilstrekkelig uavhengighet for kontrollfunksjonene med sikte på å unngå mulige interessekonflikter. Situasjoner der enkeltpersoner er ansvarlige for beslutninger de selv skal kontrollere, skal ikke forekomme.

Compliance-funksjonen

Compliance-funksjonen i Storebrand Livsforsikring rapporterer til administrerende direktør og styret. Compliance-funksjonene for de konsesjonsbelagte selskapene i Storebrand-konsernet er funksjonelt samlet under group compliance officer.

Compliance-funksjonens ansvar, oppgaver og rettigheter er beskrevet i styrevedtatt instruks. Funksjonen skal understøtte ledelsens og styrets ansvar for etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Funksjonen skal gi administrerende direktør og styret en uavhengig rapportering og en helhetlig oversikt over de viktigste aktiviteter for rådgivning, overvåking og kontroll av internt og eksternt regelverk, samt framlegge en overordnet plan for kommende års prioriteringer.

Compliance-rapportering skjer i uavhengige rapporter til administrerende direktør og styret. Rapportene viser status på arbeid og kontroller pr. måned/kvartal. I tillegg framlegges årsrapport med plan for arbeid kommende år. Regulatoriske endringer gjennomgås i styrene årlig eller ved behov.

B.5 INTERNREVISJONSFUNKSJON

Gjennom 2018 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på internrevisjonsfunksjonen.

Storebrand har inngått avtale med Ernst & Young (EY) om internrevisjonsfunksjonen for alle selskaper i konsernet. Ansvarlig partner i EY rapporterer direkte til styret i Storebrand Livsforsikring som fastsetter instruks for internrevisjonen og godkjenner revisjonens årsplan.

Internrevisjon i Storebrand-konsernet skal bistå styret og ledelsen i å utøve god virksomhetsstyring gjennom en uavhengig og nøytral vurdering av om selskapenes vesentligste risikoer er tilstrekkelig håndtert og kontrollert.

Internrevisjonen er underlagt styret og skal i sitt arbeide være uavhengig av de områder og personer som revideres. Internrevisjonen skal kunne foreta undersøkelser på eget initiativ uavhengig av ledelsen.

B.6 AKTUARFUNKSJON

Gjennom 2018 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på aktuarfunksjonen.

Aktuarfunksjonen for Storebrand Livsforsikring rapporterer til administrerende direktør og styret. For å oppnå en effektiv og konsistent aktuarfunksjon for Storebrand-konsernet, er det utpekt en konsernaktuar som har ansvar for funksjonens samlede leveranse. Funksjonelt inngår aktuarfunksjonen for Storebrand Livsforsikring i konsernets aktuarfunksjon.

Aktuarfunksjonens ansvar, oppgaver og rettigheter er beskrevet i styrevedtatt instruks. Aktuarfunksjonens hovedoppgave er å sikre at beregningen av forsikringsforpliktelsene for solvensbalansen er pålitelig og egnet. Funksjonen skal også uttale seg om retningslinjene for tegning av forsikring og egnetheten og effektiviteten til selskapets gjenforsikringsprogram. Funksjonen skal også bidra til risikostyringsfunksjonens arbeid, spesielt knyttet til forsikringsrisiko. Aktuarfunksjonen avgir minst årlig en skriftlig rapport til styret i Storebrand Livsforsikring som vurderer graden av pålitelighet og egnethet i beregningen av forsikringsforpliktelsen.

Aktuarfunksjonen i Storebrand Livsforsikring skal opptre uavhengig i forhold til selskapets virksomhet. Dette innebærer at funksjonen ikke skal beslutte, ta ansvar for eller delta i utførelsen av de aktiviteter og tjenester som kontrolleres, på en slik måte at det reises spørsmål om aktuarfunksjonens uavhengighet eller selvstendighet. I forbindelse med enkeltbeslutninger som påvirker selskapets forsikringsforpliktelse i solvensbalansen, skal funksjonens rolle være å uttale seg om tilrådelighet.

B.7 UTKONTRAKTERING

Med utkontraktering forstås de tilfeller hvor Storebrand Livsforsikring velger å benytte oppdragstakere til å få utført arbeidsoppgaver som alternativt kunne vært utført av selskapet selv. Styret i Storebrand Livsforsikring har vedtatt retningslinjer for utkontraktering. Retningslinjene gjelder både ved utkontrakteringer internt i Storebrand-konsernet og når virksomhet utkontrakteres til eksterne selskaper. Unntak er rene innkjøpsavtaler og avtaler om tjenesteyting med liten betydning for den operasjonelle virksomheten i selskapet.

Det er et grunnleggende prinsipp ved utkontraktering at Storebrand Livsforsikring alltid fortsetter å være ansvarlig for den virksomheten som utkontrakteres. Storebrand Livsforsikring må derfor være i stand til å utføre sine forpliktelser, samt kontrollere oppdragstakers risikostyring og internkontroll, herunder etterlevelse av lover og regler for den utkontrakterte virksomheten.

Det gjøres alltid en risikovurdering før det besluttes at virksomhet skal utkontrakteres. Utgangspunktet for vurderingen er at utkontrakteringen skal være forsvarlig ut fra forretningsmessige hensyn, samt i forhold til betryggende styring og kontroll, sikkerhet for kontinuerlig drift, effektivt tilsyn og forholdet til våre kunder.

Storebrand inngikk i 2015 en langsiktig strategisk partnerskapsavtale med Cognizant. Samtidig solgte Storebrand 66 % av aksjene i Storebrand Baltic UAB, som var konsernets servicesenter i Vilnius, Litauen, til Cognizant. De resterende 34 % ble solgt til Cognizant i første kvartal 2018. Avtalen omfattet i første omgang forretningsprosesser og IT-utvikling som allerede ble utført i Storebrand Baltic. Storebrand ser videre et betydelig potensiale i samarbeidet med tanke på innovasjon og digitalisering av konsernets tjenester med tilhørende effektivisering av prosesser og IT-løsninger. Dette vil gi bedre og mer innovative løsninger for kundene og kostnadsreduksjoner for konsernet.

Storebrand Livsforsikring har utkontraktert tjenester bl.a. knyttet til forretningsprosesser, IT infrastruktur, drift og utvikling, skytjenester, internrevisjon, kapitalforvaltning og distribusjon, se tabell 7. Styret i Storebrand Livsforsikring får årlig en rapport om utkontraktert virksomhet. Rapporteringen gir en oversikt over hvilke oppgaver som er utkontraktert samt hvordan utkontrakteringen følges opp. Relevante tilsynsmyndigheter er informert om utkontrakteringer i samsvar med de regler som gjelder for den aktuelle virksomheten.

TABELL 7 OVERSIKT OVER VESENTLIGE UTKONTRAKTERINGER

Kontraktspartner	Tjeneste	Jurisdiksjon
Cognizant Technology Solutions UK Ltd.	Forretningsprosesser IT drift og utvikling	Storbritannia (Litauen, India)
Storebrand og SPP Business Services AB (konserntern)	Prosesser til Cognizant	Sverige
Evry AB	IT infrastruktur	Sverige
Evry Norge AS	Drift av felles økonomisystem	Norge
Oracle Norge AS	Skytjenester	Norge
Microsoft Ireland Operations	IT-støtte Skytjenester	Irland
Tieto Corporation	IT systemløsninger	Norge
Norian AS (Tidl. OpusCapita IT solution AS)	Systemforvaltning	Norge
Touch Technology AS	Opptak av kundesamtaler	Norge
Zalaris HR Services AS	Lønnssystem for egne ansatte	Norge
Ernst & Young AS	Internrevisjon	Norge
Adobe Systems Software Ireland Limited	Skytjenester	Irland
Atea AS	Kundesenterløsning og samhandlingsplattform	Norge
Workday Limited	HR system - Skytjeneste	Irland
Consort	Utgående telefoni aktivitet	Norge
Insurance Management Administration AS	Administasjon og system for kollektive avtaler	Norge
Storebrand Asset Management AS (konserntern)	Kapitalforvaltning	Norge
Storebrand Bank ASA (konserntern)	Låneforvaltning Distribusjon	Norge
Storebrand Finansiell Rådgivning AS (konserntern)	Distribusjon	Norge
Formuesforvaltning Aktiv Forvaltning AS	Distribusjon	Norge
Din Salgskonsulent Trondheim	Distribusjon	Norge
Din Salgskonsulent Oslo	Distribusjon	Norge
Din Salgskonsulent Tromsø	Distribusjon	Norge
Private Barnehagers Landsforbund	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
Virke Forsikring AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
Boligbyggelagens Partner AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
RIF Forsikringsservice AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
Matrix Insurance AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
Nordic Insurance Services AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge

B.8 ANDRE OPPLYSNINGER

Systemet for risikostyring og internkontroll er også beskrevet i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring, spesielt avsnittet "Kapitalforhold og risiko" i årsberetningen og note 6 Risikostyring og internkontroll.

C. Risikoprofil

C.1 FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller reservering (avsetning). De største forsikringsrisikoene for Storebrand Livsforsikring er knyttet til levetid, uførhet, kundeavgang og kostnadsutvikling.

Gjennom 2018 har det ikke vært vesentlige endringer i forsikringsrisikoen eller i måten forsikringsrisikoen følges opp.

Kunder som har tradisjonelle pensjonsprodukter, både i Norge og Sverige, har vanligvis krav på en minimum årlig utbetaling så lenge de lever. Dersom gjennomsnittlig levealder øker mer enn det som er lagt til grunn for premieberegning og reservering, må Storebrand Livsforsikring dekke det resterende. Storebrand Livsforsikring har også noe risiko knyttet til økt levetid for etterlatte. Det viktigste virkemidlet for å kontrollere risikoen, er at prising og reservering legger til grunn at trenden mot økt levetid vil fortsette. Faktisk utvikling i levetid følges opp og gir grunnlag for å vurdere om prissetting og reservering er tilstrekkelig. Storebrand Livsforsikring har også forsikringer som gir utbetaling til etterlatte ved død, der risikoen er knyttet til at flere dør tidlig. Denne risikoen er liten i forhold til risikoen fra økt levetid.

Storebrand Livsforsikring tilbyr forsikringsdekning for uførhet, i hovedsak som en kollektiv forsikring for bedrifter. Uførhetsdekningen kan kobles både mot tradisjonelle garanterte pensjonsprodukter og mot innskuddspensjon. Risikoen er knyttet til at flere enn forventet blir uføre eller at færre uføre enn forventet kommer tilbake i arbeid. Storebrand Livsforsikring tilbyr også forsikringsdekninger knyttet til sykdom, ulykke eller yrkesskade, men risikoen er begrenset som følge av at dette er en liten del av samlede premier.

For uførhet og andre risikoprodukter begrenses risikoen gjennom at det innhentes helseopplysninger før det inngås avtaler med enkeltpersoner eller bedrifter med få ansatte. For større bedrifter tar prisen hensyn til bransje og sykehistorikk. Risikoen styres ved å følge risikoresultatene og om nødvendig justere prisen på årlig basis.

For å begrense risikoen knyttet til store skader eller katastrofer har Storebrand Livsforsikring inngått gjenforsikringsavtaler. Gjenforsikring dekker risikoen, utover en nedre grense⁷, knyttet til store enkelthendelser og til katastrofehendelser som gir to eller flere dødsfall eller uføretilfeller. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye, og gjenforsikret risiko er derfor av beskjeden størrelse.

Som følge av at framtidige marginer påvirker forsikringsforpliktelsen, er det risiko knyttet til at lønnsomme kunder forlater selskapet (avgangsrisiko) eller at kostnadene blir høyere enn forventet. Avgangsrisikoen er særlig knyttet til fondsforsikring. Storebrand Livsforsikring har inngått en gjenforsikringsavtale som dekker Storebrand Livsforsikrings tap av margin dersom kundeavgangen på innskuddspensjon i Norge blir større enn et definert nivå.

C.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene. De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand Livsforsikring er aksjemarkedsrisiko, kredittrisiko, eiendomsrisiko, renterisiko og valutarisiko.

Gjennom 2018 har det ikke vært vesentlige endringer i måten markedsrisikoen følges opp. Andre endringer i risikoen er beskrevet i underavsnittene.

⁷ Det er også en øvre grense for dekningen

Storebrand Livsforsikring har finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer: selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti (fondsforsikring) og garanterte kundeporteføljer.

TABELL 8 INVESTERING FORDELT PÅ HOVEDGRUPPER AV PORTEFØLJER

	Kundeporteføljer m/garanti	Kundeporteføljer u/garanti	Selskapsporteføljer
Eiendommer til virkelig verdi	11 %	2 %	0 %
Obligasjoner til amortisert kost	37 %	0 %	29 %
Pengemarked	1 %	5 %	1 %
Obligasjoner til virkelig verdi	30 %	17 %	70 %
Aksjer til virkelig verdi	7 %	76 %	0 %
Utlån til amortisert kost	13 %	0 %	0 %
Annet	0 %	0 %	0 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Garanterte kundeporteføljer

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand Livsforsikring være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er høy nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning kunne dekkes ved å bruke kundebuffer som er bygd opp av tidligere års overskudd. Storebrand Livsforsikring er ansvarlig for eventuelt udekket beløp under rentegarantien.

81 % av midlene er investert i rentebærende papirer og utlån. I Norge er mesteparten av kredittisikoen knyttet til papirer som bokføres til amortisert kost. Det reduserer resultatrisikoen vesentlig. 11 % av midlene er investert i eiendom og 7 % i aksjer. Størstedelen av eiendeler i annen valuta enn hjemlandsvaluta er valutasikret slik at valutarisikoen er lav.

Markedsrisikoen styres gjennom å segmentere porteføljene basert på risikobærende evne. For kunder som har store kundebuffer, investeres det med høyere markedsrisiko som gir økt forventet avkastning. For aksjerisiko benyttes i tillegg dynamisk risikostyring, der målet er å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til buffersituasjonen og selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer Storebrand Livsforsikring å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid.

Risikoen påvirkes av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti. Fripolis har spesielt høy risiko i et lavrentescenario fordi det er svært begrensede muligheter til å endre pris eller vilkår. I Norge dempes effekten av lav rente av en stor andel amortisert kost porteføljer som vil nyte godt av papirer kjøpt inn på høyere rentenivåer enn dagens. I den svenske virksomheten er styring av renterisiko basert på at renterisikoen fra eiendelene skal tilsvare renterisikoen fra forsikringsforpliktelsene.

Fondsforsikring

For fondsforsikring kan kundene velge hvordan midlene investeres. De største markedsrisikoene er aksjemarkedsrisiko og valutarisiko.

Markedsrisikoen i fondsforsikring er tatt for kunders regning og risiko, slik at Storebrand Livsforsikring ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands Livsforsikrings resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på framtidig inntekt og resultat.

Selskapsporteføljer

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene påvirker resultatet fullt ut. For selskapsporteføljene ønsker Storebrand Livsforsikring å ta lav finansmarkedsrisiko, og det meste av midlene er plassert i kort- og mellomlangsigtede rentepapirer med lav kredittisiko. Storebrand Livsforsikrings aksjepost i SPP⁸ er delvis valutasikret.

⁸ Eid via Storebrand Holding AB

Sensitivitetsanalyser

Storebrand Livsforsikring følger opp markedsrisikoen, bl.a. i form av stresstester og sensitivitetsanalyser. Markedsrisiko er en sentral del av ORSA-vurderingen.

Som grunnlag for løpende måling av risiko, er det definert en stresstest basert på aksjefall på 12 %, eiendomsfall på 7 % og økning i kredittpåslag på 60 basispunkter. For renter stresses både økning og fall på 50 basispunkter, og det mest negative benyttes. For resultatet er det renteøkning som er negativt, mens solvensposisjonen påvirkes negativt av rentefall. Stressene er gjort hver for seg, men samlet markedsrisiko er mindre enn summen av enkeltstress fordi det er forutsatt diversifisering. Det er benyttet samme korrelasjon mellom stressene som for Solvens II.

Tabellen viser verdifall for Storebrand Livsforsikring som følge av momentane verdiendringer knyttet til finansmarkedsrisiko. Stressene er gjort for selskapsporteføljen og garanterte kundeporteføljer pr 31.12.2018.

TABELL 9 RESULTATRISIKO

Resultatrisiko	NOK mill.	Andel av portefølje
Renterisiko	2 584	1.3 %
Aksjerisiko	1 336	0.6 %
Eiendomsrisiko	1 377	0.7 %
Kredittrisiko	710	0.3 %
Diversifisering	-849	-0.4 %
Resultat	5 158	2.5 %

Fordi det er effekten av momentane markedsendringer som beregnes, vil den dynamiske risikostyringen ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer under en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene noe. Resultateffekten av stressene vil som følge av kundebufferne være lavere enn den samlede verdiendringen i tabellen. Pr 31.12.2018 er kundebufferne av en slik størrelse at resultateffektene er vesentlig lavere.

Basert på stresstesten har Storebrand Livsforsikring en samlet markedsrisiko på NOK 5,2 mrd. (NOK 4,9 mrd.), som tilsvarer 2,5 % (2,5 %) av investeringsporteføljen. Hvis stresset fører til at avkastningen faller under garanti, vil resultatet belastes dersom det ikke er tilstrekkelig kundebuffer. Andre negative resultateffekter er lavere avkastning fra selskapsporteføljen og at det ikke blir overskuddsdeling fra fripoliser og individualkontrakter.

Fondsforsikring uten avkastningsgaranti er ikke inkludert i analysen. For disse produktene er det kundene som står markedsrisikoen og effekten av markedsfall vil ikke påvirke resultatet direkte.

Forsvarlig kapitalforvaltning

Forvaltningen av de garanterte porteføljene ses i sammenheng med forpliktelsen til å levere en minimum avkastning. For å sikre en forsvarlig forvaltning, segmenteres porteføljene basert på bl.a. garantinivå, durasjon og størrelse på kundebufferne. Markedsrisikoeksponeringen ses i sammenheng med størrelse på kundebufferne. Der det finnes buffer, tas det større investeringsrisiko for å oppnå konkurransedyktig avkastning for kunder. Dersom det er lave kundebufferne eller kontraktene er underfinansiert, begrenses risikoen for at Storebrand Livsforsikring må bidra til å dekke garantert avkastning gjennom å investere i rentebærende papirer som er tilpasset forpliktelsen. Det benyttes en dynamisk modell for aksjeandel for å tilpasse investeringsrisikoen til endring i risikobærende evne.

For fondsforsikring gjør kunden selv investeringsvalg. Storebrand Livsforsikrings rolle er å tilby et godt og bredt fondsutvalg, sette sammen porteføljer tilpasset ulik risikoprofil og tilby systematisk nedtrapping av risiko mot pensjonsalder.

Selskapsporteføljene er en buffer for forsikringskundene hvis det ikke er verdier nok i kundeporteføljene til å dekke forsikringsforpliktelsen. I tillegg skal porteføljene dekke driftskostnader og fungere som en likviditetsbuffer. Forvaltningen skal sikre tilstrekkelig likvid portefølje som har lav korrelasjon med kundeporteføljene kombinert med høyest mulig løpende avkastning i forhold til risikonivået.

For alle porteføljer avgrensner investeringsstrategien hvilke typer eiendeler det kan investeres i. Derivatinstrumenter benyttes bare dersom det bidrar til å redusere risikoen eller effektivisere forvaltningen. Investeringsstrategien stiller krav til eiendelenes omsettelighet og til god risikospredning mellom bl.a. aktivaklasser, land, bransjer og enkeltutstedere.

Storebrand Livsforsikring vurderer bærekraftsrisiko, inkludert klimarisiko, for alle investeringer. Strategien omfatter eksklusjon av selskaper, rangering av selskaper basert på ulike bærekraftskriterier og påvirkning av selskaper gjennom stemmegivning på generalforsamling og møter med ledelsen.

Storebrand Livsforsikring vil ikke investere i selskaper som kan knyttes til alvorlige brudd på menneskerettigheter, alvorlig miljøskade, korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet. I tillegg ekskluderes selskaper som produserer eller selger kontroversielle våpen eller har en vesentlig del av omsetningen fra ikke-bærekraftige produkter som tobakk, kull og olje-sand. Andre selskaper får en bærekrafts-skår basert på eksponering mot og håndtering av bærekraftsrisikoer som kan påvirke selskapets resultat og verdi. Bærekraft-score brukes i varierende grad i investeringsprosessen for ulike fond og porteføljer.

Vurdering av kredittisiko uavhengig av rating

For rentebærende papirer styres risikoen gjennom å stille krav til maksimal eksponering pr. ratingklasse, både samlet sett og for enkeltutstedere. Storebrand gjør også sin egen vurdering av kredittisiko og hva som er riktig ratingnivå for en investering, uavhengig av offisiell rating.

Styring av renterisiko knyttet til rentekurven

Rentekurven som Storebrand Livsforsikring benytter ved verdsettelsen av forsikringsforpliktelsen er basert på ekstrapolering mot en langsiktig likevektrente (UFR) og et påslag i form av volatilitetsjustering (VA). Begge elementene er en del av standardmodellen for Solvens II. Det er likevel et krav i regelverket⁹ at risikoen knyttet til disse forholdene skal vurderes.

Storebrand Livsforsikring følger opp risikoen knyttet til dette både som en del av ORSA-prosessen og som en del av den løpende risikostyringen av investeringsporteføljen. Storebrand gjør minst kvartalsvis en beregning av hva solvensposisjonen ville vært uten volatilitetsjustering (VA) og med andre nivåer på UFR.

C.3 KREDITTRISIKO

Kredittisiko er risiko for tap knyttet til at motparter ikke oppfyller gjeldsforpliktelser. Risikoen omfatter tap på utlån og tap knyttet til bankinnskudd eller manglende kontraktoppfyllelse fra motparter i gjenforsikringsavtaler eller finansielle derivater. Kreditt-tap knyttet til verdipapirporteføljen er kategorisert som markedsrisiko.

Gjennom 2018 har det ikke vært vesentlige endringer i måten kredittisikoen følges opp. Andre endringer i risikoen er beskrevet i underavsnittene.

Grensene for kredittisiko mot den enkelte motpart og samlet innenfor rating-kategorier er fastsatt av styret i Storebrand Livsforsikring som en del av investeringsstrategien. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i kredittkvalitet overvåkes og følges opp. Konsernet benytter så langt det er mulig publiserte kreditt-ratinger supplert med egne vurderinger.

Motpartsrisiko derivater

For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig i form av marginavregning på de enkelte kontrakter. Pr. 31.12.2018 hadde Storebrand Livsforsikring AS avgitt sikkerhetsstillelser for NOK 3 110 mill. og mottatt sikkerhetsstillelser for NOK 5 mill. Netto avgitte sikkerhetsstillelser var NOK 3 104 mill. Sikkerhetsstillelser er mottatt og avgitt både i form av kontanter og verdipapirer.

Ytterligere informasjon om sikkerhetsstillelser framgår av note 43 Sikkerhetsstillelser og note 11 Kredittisiko i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Utlån

Størstedelen av Storebrands utlån er lån til personkunder med pant i bolig. Utlånene innvilges og administreres av Storebrand Bank, men en vesentlig andel er overført til Storebrand Livsforsikring på markedsmessige vilkår og inngår i investeringsporteføljen. Storebrand Livsforsikring har også utlån til bedrifter som en del av investeringsporteføljen.

⁹ Solvens II-forskriften § 25

Pr 31.12.2018 har Storebrand Livsforsikring utlån til kunder på til sammen NOK 25,6 mrd. (NOK 21,4 mrd.). Av dette utgjør utlån til personkunder, i hovedsak boliglån med lav risiko, NOK 18,3 mrd. Utlån er nærmere beskrevet i note 11 Kreditteksponering i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

C.4 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risiko for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Gjennom 2018 har det ikke vært vesentlige endringer i måten likviditetsrisikoen følges opp.

For Storebrand Livsforsikring er forsikringsforpliktelsen langsiktig og kontantstrømmene er i stor grad kjent lenge før de forfaller. I tillegg er det behov for likviditet for å håndtere utbetalinger knyttet til driften og likviditetsbehov knyttet til derivatkontrakter. Likviditetsrisikoen håndteres gjennom likviditetsprognoser og gjennom at deler av investeringene er plassert i svært likvide verdipapirer, f.eks. statsobligasjoner. Basert på disse tiltakene vurderes likviditetsrisikoen som lav.

Morselskapet Storebrand ASA har i tillegg etablert en likviditetsbuffer. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i henhold til interne grenser.

Verdi av margin fra framtidige premier som er innenfor kontraktsgrensen, inngår som en del av solvenskapitalen. Dette er nærmere beskrevet i kapittel E.1 Ansvarlig kapital. Margin fra framtidige premier er et kapitalelement som kan være mindre likvid enn annen kapital. Likviditetsplanleggingen er basert på finansregnskapsstørrelser. I finansregnskapet er ikke margin fra framtidige premier inkludert. Størrelse av margin fra framtidige premier er derfor lite relevant for likviditetsrisiko eller -styring.

C.5 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risiko for økonomisk tap, svekket omdømme eller sanksjoner knyttet til brudd på internt eller eksternt regelverk som følge av ineffektive, utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eksterne hendelser eller at regler og retningslinjer ikke etterleves.

Gjennom 2018 har det ikke vært vesentlige endringer i måten operasjonell risiko følges opp.

Risikoen måles som en kombinasjon av hvor ofte det kan skje (sannsynlighet) og konsekvens dersom det inntreffer. I tillegg til direkte økonomiske tap, blir konsekvenser for kunder, regeletterlevelse og merarbeid vurdert og målt. Der risikovurderingen konkluderer med at risikoen er høyere enn det som er akseptabelt, skal det etableres tiltak for å redusere risikoen (sannsynlighet eller konsekvens).

Uønsket operasjonell risiko søkes redusert med et effektivt system for internkontroll. Risikoer følges opp gjennom ledelsens risikogjennomgang med dokumentering av risikoer, tiltak og oppfølging av hendelser. Innenfor Storebrands kontrollfunksjoner er det også personer med ansvar for operasjonell risikokontroll. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter.

For å håndtere alvorlige hendelser i forretningskritiske prosesser er det utarbeidet beredskapsplaner.

C.6 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER

Risikokonsentrasjon

Det meste av risikoen for Storebrand Livsforsikring er knyttet til de garanterte pensjonsproduktene. Risikoene er ganske sammenfallende for Norge og Sverige. Aksje, eiendoms- og obligasjonsporteføljene er godt diversifisert slik at det er lav konsentrasjonsrisiko mot geografi, bransje eller enkeltstående selskaper. Markedsrisikoen vil likevel i stor grad være avhengig av globale forhold som påvirker investeringsporteføljene i alle virksomhetene. Forsikringsrisikoen vil kunne slå mer ulikt ut for de forskjellige selskapene, men spesielt langt liv risikoen kan påvirkes av universelle utviklingstrekk.

Selskapenes investeringsstrategier setter rammer for konsentrasjonsrisiko i form av grenser for maksimal eksponering mot enkeltstående selskaper og rating-klasser. Forsikringsrisikostrategien setter grenser for maksimal eksponering mot katastrofer (gjennforsikring).

C.7 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjon om risikobildet finnes også i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring, spesielt risikobeskrivelsen i årsberetningen og notene 6-12.

D. Verdivurdering for solvensformål

D.1 EIENDELER

Det har ikke vært vesentlige endringer i verdsettelsesmetoder for eiendeler i rapporteringsperioden.

Oversikt over eiendeler i solvensbalansen

Samlede eiendeler i solvensbalansen er NOK 327,8 mrd. (NOK 318,3 mrd.). NOK 223,4 mrd. er finansielle eiendeler og utlån knyttet til garanterte kundeporteføljer eller selskapsporteføljen. Eiendeler for fondsforsikring utgjør NOK 93,5 mrd., mens øvrige eiendeler utgjør NOK 10,4 mrd.

TABELL 10 EIENDELER I SOLVENSBALANSEN

(NOK mill.)	31.12.2018	31.12.2017
Utsatt skattefordel	584	
Finansielle eiendeler som ikke er fondsforsikring	198 170	207 028
<i>Datterselskap</i>	32 557	34 535
<i>Aksjer</i>	8 971	8 903
<i>Noterte</i>	8 518	8 413
<i>Unoterte</i>	453	490
<i>Obligasjoner</i>	147 415	154 968
<i>Stat- og statsgaranterte obligasjoner</i>	35 568	43 604
<i>Foretaksobligasjoner</i>	110 948	110 375
<i>Strukturerte obligasjoner</i>	900	988
<i>Fond</i>	7 238	7 222
<i>Derivater</i>	1 830	1 366
<i>Korttidsplasseringer</i>	159	35
Finansielle eiendeler for fondsforsikring	93 460	80 786
Utlån	25 243	21 409
Reassuranse	48	65
Cash	2 871	3 406
Andre eiendeler	7 437	5 556
Totale eiendeler	327 813	318 250

Gjennom 2018 økte samlede eiendeler med NOK 9,6 mrd., mens eiendeler for fondsforsikring økte med NOK 12,7 mrd.

Hovedprinsipper for verdsettelse av eiendeler

Eiendeler skal for Solvens II vurderes til virkelig verdi. Verdsettelsesprinsippene er i stor grad sammenfallende med prinsippene for verdsettelse til virkelig verdi for International Financial Reporting Standards (IFRS). Regnskapet for Storebrand Livsforsikring AS er avgitt i samsvar med norsk GAAP (NGAAP), som i hovedsak samsvarer med IFRS.

Storebrand Livsforsikring gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Dette er nærmere beskrevet i note 1. Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper og note 13. Verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendommer i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Forskjell i verddivurdering mellom Solvens II og finansregnskap

De vesentligste verdsettelsesforskjellene fra finansregnskapet er knyttet til immaterielle eiendeler, obligasjoner og utlån, datterselskaper og utsatt skatt.

TABELL 11 FORSKJELL MELLOM SOLVENS II OG FINANSREGNSKAPET (NGAAP)

(NOK mill.)	Solvens II	Finansregnskap	Forskjell
Immaterielle eiendeler		338	-338
Utsatt skattefordel	584	1 817	-1 233
Datterselskap	32 557	31 887	670
Merverdi obligasjoner og lån til amortisert kost	5 037		5 037
Annet	289 634	285 241	4 393
Totalt	327 813	319 283	8 529

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler skal, i henhold til Solvens II-prinsippene, settes til null i solvensbalansen. Forskjellen gir NOK 338 mill. lavere verdsettelse for solvensbalansen.

Utsatt skatt / skattefordel

Verdiendringer ved overgang fra NGAAP til Solvens II balanse påvirker også selskapets skatteposisjon. Det gjelder alle verdiendringer bortsett fra verdiendring av datterselskap. Dette medfører at Storebrand Livsforsikring går fra å ha en utsatt skattefordel under NGAAP på NOK 1 817 mill. til en utsatt skattefordel under Solvens II på NOK 584 mill.

Datterselskap

For Solvens II skal forsikringsdatterselskap som er underlagt Solvens II verdsettes til sin respektive solvenskapital. Dette gjelder Benco Insurance Holding BV (eier av Euroben og Nordben) og Storebrand Holding AB (eier av SPP). Andre regulerte datterselskap verdsettes til ansvarlig kapital etter CRD IV. Dette gjelder Storebrand Finansiell Rådgivning AS. For ikke-regulerte datterselskap er verdien av egenkapitalen fra finansregnskapet lagt til grunn som tilnærmet virkelig verdi (fratrukket goodwill og immaterielle eiendeler). I finansregnskapet innregnes alle datterselskap til kostpris. Se tabell 12.

TABELL 12 DATTERSELSKAP

(NOK mill.)	Solvens II		Finansregnskapet		Forskjell
	Verdivurderings- prinsipp	Verdi	Verdivurderings- prinsipp	Verdi	
Storebrand Holding AB	Solvenskapital	13 086	Kostpris	12 487	599
Benco Insurance Holding BV	Solvenskapital	505	Kostpris	478	27
Storebrand Finansiell Rådgivning AS	CRD IV	30	Kostpris	97	-67
Ikke-regulerte datterselskap ¹⁰	Egenkapitalmetoden fratrukket eventuell goodwill og immaterielle eiendeler	18 936	Kostpris	18 824	112
Totalt datterselskap		32 557		31 887	670

De ikke-regulerte datterselskapene er i hovedsak heleide investeringsselskaper som kun eier eiendom. Verdsettelsen av disse er den samme i solvensbalansen som i finansregnskapet. I gruppeberegningen for Storebrand ASA er disse gjennomlyst slik at behandlingen blir den samme som om eiendommene var eid direkte. I beregningen for Storebrand Livsforsikring (solo) er det ikke foretatt gjennomlysning¹¹. Samlet sett er datterselskap verdsatt NOK 670 mill. høyere i solvensbalansen.

Obligasjoner og utlån

Finansielle eiendeler som i finansregnskapet verdsettes til amortisert kost, skal i solvensbalansen verdsettes til virkelig verdi. Dette gjelder obligasjoner til amortisert kost og obligasjoner klassifisert som utlån. Verdsettelse til virkelig verdi i

¹⁰ Storebrand Eiendom Trygg AS, Storebrand Eiendom Vekst AS, Storebrand Eiendom Utvikling AS, Storebrand Eiendom Invest AS, Værdalsbruket AS, Storebrand Pensjonstjenester AS og Norsk Pensjon AS.

¹¹ I henhold til Kommisjonsforordningen artikkel 84 punkt 2.

solvensbalansen er NOK 5,0 mrd. høyere enn verdsettelsen basert på amortisert kost, ref. note 33 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Annet

Andre forskjeller mellom verdsettelsen av eiendeler for Solvens II og finansregnskapet må ses i sammenheng med at det også blir endringer i forpliktelsen. Den vesentligste forskjellen er at Storebrand Livsforsikring har påtatt seg forpliktelser knyttet til ikke-innbetalt kapital, i hovedsak knyttet til private equity-fond. I solvensbalansen skal dette føres som en forpliktelse, med en tilsvarende motpost på eiendelssiden. Dette øker eiendelssiden i solvensbalansen med NOK 4,4 mrd. i forhold til finansregnskapet. Dette er inkludert i posten "andre eiendeler" i tabell 10. Størrelsen på solvenskapitalen påvirkes ikke av denne vurderingsforskjellen.

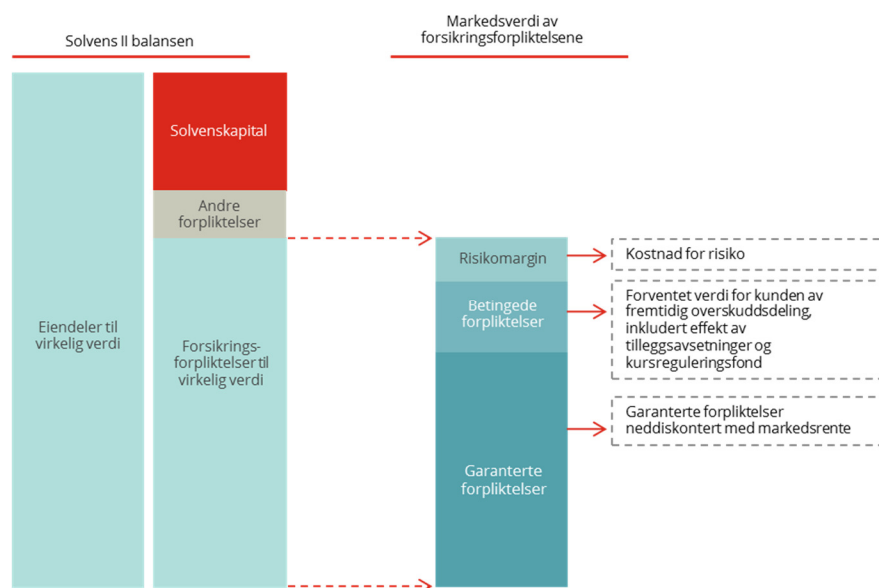
D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Det er ikke gjort vesentlige endringer i regnskapsprinsipper eller vurderingsprinsipper for forsikringsforpliktelser i løpet av 2018.

Under Solvens II skal forsikringsforpliktelsene (forsikringstekniske avsetninger) verdsettes til virkelig verdi (markedsverdi). I prinsippet skal forsikringsforpliktelsene verdsettes til det de ville blitt omsatt for i et fritt marked. Siden det ikke eksisterer noe aktivt annenhåndsmarked for kjøp og salg av forsikringsforpliktelser og dermed ingen observerbar markedspris, må virkelig verdi beregnes i en modell. Dette avviker fra verdsettelsen i finansregnskapet beskrevet i note 1 punkt 2 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

Verdsettelsen i solvensbalansen er basert på et beste estimat for netto kontantstrøm fra forsikringsselskap til kunde. Kontantstrømmen diskonteres med risikofri markedsrente. Beste estimat fordeles på en garantert forpliktelse og en betinget forpliktelse. Som følge av at det er usikkerhet, skal forpliktelsen inneholde en risikomargin i tillegg til beste estimat.

Prinsippet for oppsett av solvensbalansen og beregningen av forsikringsforpliktelsen er illustrert i figur 4.

FIGUR 4 ELEMENTER I SOLVENS II BALANSEN

Metodikk for å verdsette forsikringsforpliktelsen

Beste estimat

I modellen beregnes netto kontantstrøm fra forsikringsselskap til kunde. Alle inn- og utbetalinger estimeres, herunder framtidige premier som er en del av kontrakten, kostnader, inntrufne forsikringstilfeller, tilført avkastning, utbetalte pensjoner, flytting og konvertering til andre ordninger. For de garanterte porteføljene med overskuddsdeling modelleres usikkerheten ved hjelp av ESG-en som beskrevet nedenfor. Den sannsynlighetsveide kontantstrømmen neddiskonteres med risikofri markedsrente for å finne beste estimat. For beregningen pr. 31.12.2018 har Storebrand Livsforsikring estimert kontantstrømmer for de neste 60 år og beregnet en restverdi i år 60.

Beste estimat for verdien av forsikringsforpliktelsen deles i garantert forpliktelse og betinget forpliktelse. Den betingede forpliktelsen er den delen av beste estimat som følger av framtidig overskuddsdeling, altså tilført avkastning til kunden utover

det som er garantert. I kontantstrømmene er det tatt hensyn til forskjeller i overskuddsdeling mellom produktene og de forskjellige bufferelementer som er tillatt etter forsikringsvirksomhetsloven. Dette gjelder tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond og kursreguleringsfond.

Risikomargin

Siden det er usikkerhet knyttet til beste estimat, blir det beregnet en risikomargin som dekker kostnaden for å holde risikokapital. Det er bare kapitalkrav som ikke kan avdekkes (hedges) som skal medregnes i risikomarginen. I praksis vil det si forsikringsrisiko, motpartorisiko og operasjonell risiko fordi finansmarkedsrisikoen antas å kunne avdekkes.

Storebrand Livsforsikring har beregnet risikomarginen i henhold til metode 2 i Solvens II regelverket. Det benyttes produktspesifikke parametere for å framskrive det underliggende kapitalbehovet. De simulerte framtidige kapitalkravene diversifiseres og nåverdien av en kapitalkostnad på 6 % av disse kapitalkravene beregnes.

Tabell 13 viser verdien av forsikringsforpliktelse før overgangsregler fordelt på beste estimat og risikomargin for Storebrand Livsforsikrings produktområder.

TABELL 13 FORSIKRINGSTEKNISKE FORPLIKTELSER

(NOK mill)	Beste estimat	Risikomargin	Forsikringstekniske forpliktelser 2018	Forsikringstekniske forpliktelser 2017
Ytelsespensjon	31 553	377	31 930	35 360
Fripoliser	136 539	2 612	139 151	133 898
Tradisjonell individual	13 078	273	13 351	14 277
Annen livsforsikring*	3 635	116	3 751	4 071
Sum tradisjonell livsforsikring	184 804	3 379	188 183	187 606
Privat Unit Link	23 562	548	24 110	15 947
Innskuddspensjon, inkludert pensjonskapitalbevis	62 439	2 016	64 455	58 082
Sum fondsforsikring	86 002	2 564	88 565	74 029
Gruppeliv (Helse lik liv)	1 261	17	1 278	1 388
Skade (Helse lik skade)**	597	10	607	627
Totalt	272 616	5 970	278 586	263 650

*ITP risiko og LKB sparing

**Yrkesskade, kritisk sykdom og ulykkesforsikring

Forsikringsforpliktelsene for Storebrand Livsforsikring utgjør NOK 278,6 mrd. (NOK 263,7 mrd.) fordelt på NOK 272,6 mrd. i beste estimat og NOK 6,0 mrd. i risikomargin. Dette er en økning på NOK 14,9 mrd. gjennom 2018, hovedsakelig grunnet en økning på NOK 14,5 mrd. for fondsforsikring. Garanterte produkter utgjør 68 %, fondsforsikring 32 % og øvrige produkter 1 % av forpliktelsen.

Overgangsregel for verdsettelse av forsikringsforpliktelsen

Storebrand Livsforsikring benytter overgangsregler for beregning av forsikringstekniske avsetninger¹² i henhold til § 56 i Solvens II-forskriften. Effekten beregnes som differansen mellom Solvens II forpliktelsen og tilsvarende forpliktelse under Solvens I (fratrasket erstatningsavsetninger) for de porteføljer som er omfattet av overgangsregelen. Dette gjelder alle produkter med garanti. I tillegg er det gitt et gulv for verdsettelsen som begrenser effekten av overgangsregel til å være maksimalt differansen mellom de totale forsikringstekniske avsetningene under Solvens II og de totale Solvens I avsetningene.

¹² Storebrand Livsforsikring benytter ikke overgangsregelen knyttet til diskonteringskurven.

TABELL 14 EFFEKTEN AV OVERGANGSREGLER PÅ FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

(NOK mill.)	31.12.2018	31.12.2018 før utfasing	31.12.2017
Ytelsespensjon	1 054	1 205	-73
Fripoliser	-5 227	-5 973	-8 527
Tradisjonell individual	-272	-311	-873
Effekt av gulvbegrensning	4 445	5 080	4 960
Total effekt	0	0	-4 513

For de porteføljer som er omfattet av ordningen, gir overgangsregelen en verdsettelse som samlet er NOK 5,1 mrd. lavere. Overgangsregelen utfases over 16 år, fra 2017, så effekten reduseres med 2/16 til NOK 4,4 mrd. pr 31.12.2018. Fratrukk som følge av gulvregelen medfører at overgangsregelen blir null pr. 31.12.2018.

Størrelsen på overgangsregelen, inkludert gulvregelen, avhenger av rentenivået. Selv om overgangsregelen er null pr. 31.12.2018, vil lavere rentenivå kunne medføre at overgangsregelen får effekt på et senere tidspunkt. Storebrand Livsforsikring har, etter søknad, fått godkjenning fra Finanstilsynet for å omregne overgangsregelen hvert kvartal.

Forskjell mellom Solvens II og finansregnskapet

Tabell 15 viser verdien av forsikringsforpliktelsene i finansregnskapet og under Solvens II.

TABELL 15 FORSIKRINGSFORPLIKTELSER UNDER SOLVENS II OG I FINANSREGNSKAPET

(NOK mill.)	Solvens II	Finansregnskapet
Tradisjonell livsforsikring	188 183	183 427
Fondsforsikring	88 565	93 441
Gruppeliv (Helse lik liv)	1 277	1 397
Skade (Helse lik skade)	607	622
Totalt	278 634	278 887

Samlet sett er forsikringsforpliktelsen verdsatt til NOK 278,6 mrd. i solvensbalansen, som er NOK 253 mill. lavere enn i finansregnskapet. Bak de relativt små verdsettelsesforskjellene for forpliktelsen samlet, ligger det vesentlig større verdsettelsesforskjeller for produktsegmenter.

Tradisjonell livsforsikring

Verdsettelsen i solvensbalansen er vesentlig høyere enn for finansregnskapet. Den største differansen er knyttet til fripoliser. Viktige forklaringer er:

- Verdsettelsen i solvensbalansen er basert på risikofri markedsrente, mens verdsettelsen i finansregnskapet er basert på kontraktens beregningsrente.
- Verdsettelsen i solvensbalansen omfatter både garantert forpliktelse og betinget forpliktelse (framtidig overskuddsdeling). Verdsettelsen i finansregnskapet inkluderer bare den garanterte forpliktelsen (premiereserven).
- Verdsettelsen i solvensbalansen inkluderer markedsverdien av utstedt rentegaranti (opsjon).
- Verdsettelsen i solvensbalansen inkluderer kostnad for kapitalbinding i form av risikomargin.

Fondsforsikring

Verdsettelsen i solvensbalansen er vesentlig lavere enn for finansregnskapet. Hovedforklaringen er at framtidig margin til Storebrand reduserer forpliktelsen.

Gruppeliv og skade

For gruppeliv er verdsettelsen i solvensbalansen noe lavere enn for finansregnskapet. Hovedforklaringen er at framtidig margin til Storebrand reduserer forpliktelsen. For skade er verdsettelsen i solvensbalansen nesten lik som for finansregnskapet.

GRUNNLAG FOR BEREGNINGENE

Datagrunnlag

Datagrunnlaget hentes fra de ulike forsikringssystemene. For å redusere beregningstid og unngå å benytte unødvendig mye regnekraft, grupperes likeartede bestandsdata i såkalte modellpunkter.

Oversikt over de viktigste forutsetningene

Kontraktsgrense

Solvens II-regelverket fastsetter at framtidige premier skal inkluderes i beregning av forsikringsforpliktelsen dersom disse anses å være en del av en allerede inngått forpliktelse, dvs. at forsikringsselskapet er eksponert for risikoen knyttet til de framtidige premiene. Der premier er innenfor kontraktsgrensen, modelleres premieutviklingen basert på historisk premieinnbetalingsmønster.

Framtidige premier skal ikke inkluderes dersom Storebrand ensidig kan heve kontrakten eller kontrakten kan reprises for å reflektere dagens vurdering av risikoen. Basert på dette, er det meste av Storebrands framtidige premier utenfor kontraktsgrensen slik at de ikke medtas i modelleringen. Unntakene er:

- Første års premie for risikoprodukter.
- Premier for tradisjonell, individuell pensjon der kunden har mulighet til å betale framtidige premier uten at Storebrand Livsforsikring kan reprise eller si opp kontrakten. Årlige premier synker raskt fordi porteføljen i hovedsak er lukket for nysalg og mange kontrakter når utbetalingsfasen.
- Premier som bedrifter betaler innenfor tjenestepensjonskontrakter for å dekke kostnader knyttet til allerede innbetalte reserver. Dette følger av at det i Norge er lovpålagt at bedriften skal dekke alle kostnader for tjenestepensjon, slik at det ikke er anledning til å finansiere kostnader fra reserven. For ytelseskontrakter inkluderes margin for pris på avkastningsgaranti, risiko og administrasjon. For innskuddspensjon inkluderes premie for forvaltning og administrasjon.

Inntekter

Generelt er modellering av inntekter basert på faktiske inntektsnivåer som samsvarer med inntektene i finansregnskapet. Inntektene framskrives basert på prisstrukturen og forventet utvikling for de ulike produktene, vanligvis som en andel av reserven eller pr. kontrakt med G-regulering.

Kostnader

Kostnadsmodelleringen er basert på faktiske kostnader pr. produktområde basert på kostnadsfordelingsmodellen som benyttes for finansregnskapet. Det skilles mellom bestandskostnader, anskaffelseskostnader og engangskostnader. Engangskostnader og størstedelen av anskaffelseskostnadene holdes utenfor modelleringen slik at kostnadsbildet blir konsistent med kontraktsgrensen. For produkter med framtidige premier innenfor kontraktsgrensen, inkluderes relevant del av anskaffelseskostnaden. Kostnader framskrives delvis med reserveutvikling og delvis som en stykkkostnad pr. kontrakt. Stykkkostnader inflasjonsjusteres.

Biometriske forutsetninger

Biometriske forutsetninger omfatter dødelighet, uførhet og reaktivering (uføre som blir arbeidsføre). Forutsetningene samsvarer med observert utvikling for bestanden. Forutsetningene vurderes årlig og oppdateres ved behov.

For dødelighet benyttes en dynamisk modell; det vil si at dødeligheten er lavere jo yngre personen er. Modellen er basert på tilsvarende prinsipper som K2013.

Avgang og produktoverganger

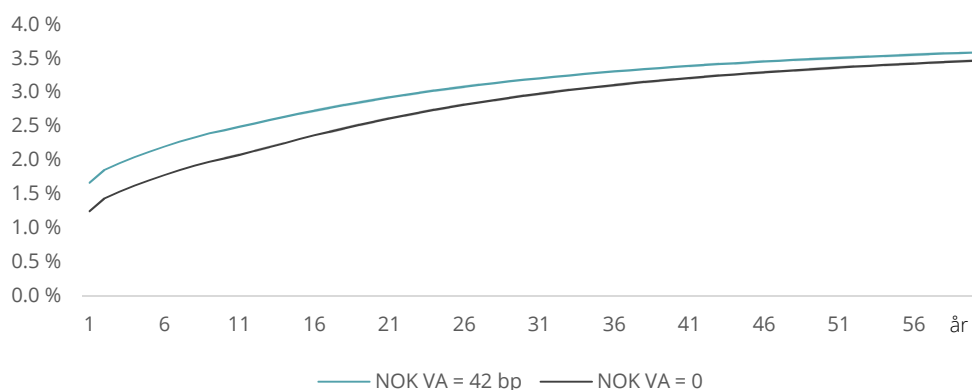
Forutsetninger settes pr. produkt og oppdateres årlig. Som hovedregel benyttes historiske observasjoner over de siste 3-5 år. Unntak fra hovedregelen om erfaringsbaserte forutsetninger gjøres dersom historien ikke vurderes som relevant for framtiden, f.eks. som følge av endrede priser eller ny regulering. Dette gjelder spesielt utviklingen i markedet for ytelsespensjon.

Skatt

Det er ikke tatt hensyn til skatt i modelleringen av kontantstrømmene. Endret verdsettelse av forpliktelsen vil imidlertid påvirke selskapets beregnede skatteposisjon.

Finansielle forutsetninger

Den risikofrie rentekurven benyttes både til å diskontere kontantstrømmene og som grunnlag for framtidig avkastning. Rentekurven publiseres av EIOPA. Storebrand anvender den risikofrie rentekurven inkludert volatilitetsjustering (VA). Pr 31.12.2018 var VA 42 basispunkter (15 basispunkter).

FIGUR 5 SPOTRENTER MED OG UTEN VA

Uten volatilitetsjustering øker verdien av forsikringsforpliktelsene med NOK 2,6 mrd. Overgangsregelen ville ha kompensert for det meste av dette. Effekt på solvenskapital og solvensmargin er beskrevet i kapittel E.2 Solvenskapitalkrav og minstekrav.

Storebrand benytter ikke motsvarsjustering (matching adjustment) av rentekurven.

I Norge er det ikke et aktivt marked for real-obligasjoner og inflasjonsforutsetningen er satt til 50 % av den risikofrie renten. Lønnsvekst (G-regulering) er satt til inflasjon pluss 1,9 %-poeng.

Økonomisk scenario-generator (ESG)

For å kunne beregne tidsverdien av framtidige opsjoner og garantier, anvendes en Monte-Carlo simulering som bygger på 1000 risikonøytrale stokastiske scenarier generert i en økonomisk scenario-generator (ESG). Scenarioene skapes med utgangspunkt i den risikofrie rentekurven og tar hensyn til markedsprising av volatilitet for renter, aksjer og eiendom. Investeringsallokeringen settes lik den faktiske på beregningstidspunktet og endres gjennom framskrivingen basert på Storebrands prinsipper for å tilpasse investeringene til risikobærende evne.

Handlingsregler

For å gi et så realistisk bilde som mulig, er det på enkelte områder nødvendig å implementere handlingsregler (management actions) i beregningene. Handlingsreglene samsvarer med hvordan selskapet faktisk opptrer og er dokumentert.

Usikkerhet knyttet til verddivurdering av forsikringsforpliktelsen

Graden av usikkerhet i beregningene av forsikringsforpliktelsen drives av usikkerhet i de underliggende antagelsene. Det er størst usikkerhet hvis det ikke finnes relevant historikk eller markedsdata å basere forutsetningene på. Storebrand Livsforsikring vurderer at det er usikkerhet knyttet til blant annet følgende forutsetninger:

- *Rentekurven* er gitt av EIOPA, men basert på en del forutsetninger som er usikre, herunder metodikk for ekstrapolering, tidsperiode for å nå langsiktig rente (UFR), nivå på UFR og nivå på volatilitetsjustering (VA).
- *Overgang fra ytelsesordninger*. Raskere overgang fra aktive ytelsesordninger til fripoliser enn forutsatt i plan vil øke verdien av forsikringsforpliktelsen. Langsommere overgang vil redusere forpliktelsen.
- *Avgangsfurutsetninger fripoliser*. Høyere avgang enn forutsatt i form av overgang til FMI eller til andre selskaper vil redusere forpliktelsen; lavere avgang vil øke forpliktelsen.
- *Inntekter fondsforsikring*. Lavere inntekter enn forutsatt i beregningene vil øke forpliktelsen. Effekten vil være mindre for solvensmarginen fordi kapitalkravene blir lavere.
- *Kostnader*, spesielt kostnadsfordeling mellom anskaffelses- og driftskostnader. Reduserte kostnader vil redusere forsikringsforpliktelsen, mens økte kostnader vil øke forsikringsforpliktelsen. Effekten vil motvirkes av endret kapitalkrav, spesielt for fondsforsikring.

Som en del av ORSA-prosessen gjennomføres sensitivitetsanalyser for verdien av solvenskapitalen og kapitalkravene for endrede forutsetninger bl.a. knyttet til renter, kundeatferd, inntekter og kostnader. Hensikten er blant annet å øke forståelsen rundt følsomheten i beregningene.

D.3 ANDRE FORPLIKTELSER

Det har ikke blitt gjort vesentlige endringer i regnskapsprinsipper eller vurderingsprinsipper for andre forpliktelser i løpet av 2018.

Andre forpliktelser enn forsikringsforpliktelser utgjør NOK 16,2 mrd. under Solvens II (NOK 19,1 mrd.). Verdsettelsen er i hovedsak den samme for Solvens II som for finansregnskapet, men noen forskjeller oppstår som følge av ulike prinsipper. De viktigste forskjellene er beskrevet nedenfor.

TABELL 16 ANDRE FORPLIKTELSER

(NOK mill.)	31.12.2018	31.12.2017
Betingede forpliktelser	4 420	4 182
Pensjonsforpliktelse egne ansatte	12	42
Utsatt skatt		2 129
Derivater	2 243	709
Utestående forpliktelser forsikringsoppgjør, reassurans og øvrige	1 774	3 512
Ansvarlige lån	7 780	8 547
Sum andre forpliktelser	16 229	19 120

Betingede forpliktelser

Storebrand Livsforsikring har påtatt seg forpliktelser knyttet til ikke-innbetalt kapital, i hovedsak knyttet til private equity-fond. I Solvens II-balansen skal dette føres som en forpliktelse, med en tilsvarende motpost på eiendelssiden, ref. også avsnitt "Annet" under "Forskjell i verddivurdering mellom Solvens II og finansregnskap" i kapittel D.1. Dette øker forpliktelsessiden i Solvens II-balansen med NOK 4,4 mrd. i forhold til finansregnskapet.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonsforpliktelser for egne ansatte er beregnet i henhold til norsk GAAP, ref. note 23 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring. Verdsettelsen i solvensbalansen samsvarer med verdsettelsen i finansregnskapet.

Utsatt skatt

Forskjellen i utsatt skatt er netto skatteeffekt av verdiendringen ved overgang til Solvens II med overgangsregel basert på en skattesats på 25 %. Se kapittel D.1 Eiendeler. For 2018 er utsatt skatt null, både for solvensbalansen og for finansregnskapet.

Derivater

Prinsipp for verddivurdering av derivater samsvarer med prinsippet i finansregnskapet, men det oppstår avvik fordi derivater i fondsforsikring føres netto under Solvens II, men bruttoføres under NGAAP.

Utestående forpliktelser

Prinsipp for verddivurdering av utestående forpliktelser knyttet til forsikringsoppgjør og reassurans samsvarer med prinsippet i finansregnskapet.

Ansvarlige lån

Ansvarlige lån vurderes til virkelig verdi under Solvens II, men verdsettes til amortisert kost i finansregnskapet. Det gir NOK 8 mill. lavere verdsettelse i solvensbalansen. Se også kapittel E.1 Ansvarlig Kapital.

D.4 ALTERNATIVE VERDSETTINGSMETODER

Storebrands vurderingsprinsipper for eiendeler som ikke kan verdsettes basert på noterte priser er beskrevet i note 13 i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring.

D.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Beskrivelsen av verddivurdering for solvensformål anses dekket gjennom beskrivelsen i de foregående punktene.

E. Kapitalstyring

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten. Vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav.

Styret i Storebrand Livsforsikring behandler kapitalplan sammen med finansiell plan og ORSA for å sikre sammenheng mellom forretningsmessige mål, risiko og kapital. Finansiell plan og kapitalplan utarbeides med en tre-års horisont.

Storebrand Livsforsikring betalte ut NOK 3,2 mrd. i konsernbidrag til Storebrand ASA for 2018. Dette er fratrukket ansvarlig kapital pr. 31.12.2018 selv om den faktiske utbetalingen skjer i 2019.

E.1 ANSVARLIG KAPITAL

Storebrand Livsforsikring har NOK 37,5 mrd. i solvenskapital, en reduksjon på NOK 5,2 mrd. fra 2017. Kapitalen deles inn i grupper avhengig av kvalitet og tilgjengelighet. Tabell 17 viser sammensetningen av solvenskapitalen og fordelingen i gruppe 1 (begrenset og ubegrenset), gruppe 2 og gruppe 3.

TABELL 17a SOLVENSKAPITAL PR. 31.12.2018

(NOK mil.)	Totalt	Gruppe 1 ubegrenset	Gruppe 1 Begrenset	Gruppe 2	Gruppe 3
Aksjekapital	3 540	3 540			
Overkurs	9 711	9 711			
Avstemmingsreserve	15 681	15 681			
Effekt av overgangsregel					
Ansvarlige lån	7 780		1 089	6 691	
Utsatt skattefordel	584				584
Risikoutjevningfondet	234			234	
Total solvenskapital	37 520	28 932	1 089	6 925	584
Total minstekapital	31 314	28 932	1 089	1 293	

TABELL 17b SOLVENSKAPITAL PR. 31.12.2017

(NOK mil.)	Totalt	Gruppe 1 ubegrenset	Gruppe 1 begrenset	Gruppe 2	Gruppe 3
Aksjekapital	3 540	3 540			
Overkurs	9 711	9 711			
Avstemmingsreserve	16 275	16 275			
Effekt av overgangsregel	4 513	4 513			
Ansvarlige lån	8 547		2 642	5 905	
Utsatt skattefordel	0				
Risikoutjevningfondet	143			143	
Total solvenskapital	42 728	34 039	2 642	6 048	
Total minstekapital	37 928	34 039	2 642	1 248	

Gruppe 1 kapital representerer kapital av beste kvalitet med hensyn til tapsbærende evne og skal være tilgjengelig for å dekke ethvert tap til enhver tid. Denne består av innskutt egenkapital og avstemmingsreserve. I tillegg kan evigvarende ansvarlige lån (fondsobligasjoner) inngå med opptil 20 % av gruppe 1 kapital. Storebrand Livsforsikring har NOK 30,0 mrd. i gruppe 1 kapital, dette utgjør 80 % av total solvenskapital. Av dette er NOK 28,9 mrd. ubegrenset.

Øvrige ansvarlige lån (tidsbegrenset) og risikoutjevningfond er gruppe 2 kapital. Utsatt skattefordel er gruppe 3 kapital. Gruppe 3 kapital kan dekke inntil 15 % av solvenskapitalkravet og gruppe 2 og gruppe 3 kapital samlet kan dekke inntil 50 % av solvenskapitalkravet. Storebrand Livsforsikring har NOK 6,9 mrd. gruppe 2 kapital (18 % av total solvenskapital) og NOK 0,6 mrd. gruppe 3 kapital (2 % av total solvenskapital). Gruppe 3 kapital dekker 3 % av solvenskapitalkravet. Gruppe 2 og gruppe 3 kapital samlet dekker 42 % av solvenskapitalkravet.

Storebrand Livsforsikring har en minstekapital på NOK 31,3 mrd. Av dette utgjør NOK 30,0 mrd. gruppe 1 kapital, tilsvarende 96 % av total minstekapital. Gruppe 2 kapital kan dekke inntil 20 % av minstekapitalkravet og er derfor begrenset til NOK 1,3 mrd.

Solvenskapital og minstekapital uten volatilitetsjustering

Uten volatilitetsjustering reduseres solvenskapitalen til NOK 34 917 mill. og minstekapitalen til NOK 27 892 mill. grunnet økt verdi av forsikringstekniske avsetninger justert for skatt. Overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger ville kompensert for det meste av endringen, både for forsikringstekniske avsetninger, solvenskapitalen og minstekapitalen.

Forventet margin fra framtidige premier

Verdien av forventet margin fra framtidige premier (EPIFP¹³) utgjør NOK 3 154 mill. Dette er en del av avstemmingsreserven og teller som gruppe 1 kapital. Det er bare margin fra framtidige premier som ligger innenfor kontraktsgrensen som er inkludert. Dette er nærmere beskrevet i avsnittet om kontraktsgrense i kapittel D.2 Forsikringstekniske avsetninger.

Ansvarlig lånekapital

TABELL 18 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Nominell verdi (mill.)	Valuta	Solvens II (NOK mill.)	Finansregnskapet (NOK mill.)	Tilbakekjøpsrett	Omfattet av overgangsregel
300	EUR	3 110	3 255	2023	Ja
1 100	NOK	1 089	1 100	2024	Ja
750	SEK	753	738	2021	Nei
1 000	NOK	1 008	1 001	2020	Nei
1 000	SEK	959	977	2022	Nei
900	SEK	861	877	2025	Nei

¹³ Expected profit in future premiums

Den ansvarlige lånekapitalen utgjør NOK 7,8 mrd. under Solvens II. I løpet av 2018 forfalt et ansvarlig lån på NOK 1,5 mrd. og det ble utstedt et nytt ansvarlig lån på SEK 900 mill. Fem av lånene har flytende rente, mens det siste er et fastrentelån som er rentebyttet til flytende rente. Dette betyr at rentekostnaden til Storebrand Livsforsikring påvirkes av nivået på den flytende pengemarkedsrenten. Storebrand Livsforsikring har ett lån i euro og tre i svenske kroner. Euro-lånet er sikret mot norske kroner fram til første tilbakekjøpstidspunkt og er derfor i liten grad eksponert mot valutasingninger. Lånene i svenske kroner er ikke valutasikret, men fungerer som delvis valutasikring for eiendelen Storebrand Holding AB.

For samtlige lån vil rentebetaling opphøre ved brudd på solvenskapitalkravet (SCR). Eventuelle ubetalte renter vil akkumuleres, men det vil ikke påløpe renters rente.

Overgangsregler for ansvarlige lån

Ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 omfattes av en overgangsregel som varer til 2026. I denne perioden vil kvalifiserende lån ikke få avkortning, til tross for at de ikke fullt ut oppfyller krav til tellende kapital i Solvens II regelverket. Evigvarende ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 vil kvalifisere som gruppe 1, og tidsbegrensede ansvarlige lån vil kvalifisere som gruppe 2. Etter 2026 vil lånene ikke kvalifisere som solvenskapital.

To av lånene omfattes av overgangsregelen. Begge lånene tilfredsstilte krav til Solvens I kapital på utstedelsestidspunktet og var godkjent av myndighetene. Lån omfattet av overgangsregel har førtidig tilbakekjøpsrett før utløpet av overgangsregel. Etter første tilbakekjøpsrett har samtlige lån tilbakekjøpsrett ved hver rentebetaling. Lån som tilbakekjøpes, planlegges erstattet med nye lån som tilfredsstiller krav til tellende kapital i Solvens II regelverket.

Forskjell mellom Solvens II og finansregnskapet

TABELL 19 SOLVENSKAPITAL VS ANSVARLIG KAPITAL I FINANSREGNSKAPET

(NOK mill.)	Solvens II	Finansregnskapet
Innskutt egenkapital	13 251	13 251
Opptjent egenkapital ekskl. utsatt skattefordel		10 079
Risikoutjevningssfond	234	234
Utsatt skattefordel	584	1 817
Avstemmingsreserve før overgangsregel og før utbytte	18 881	
Effekt av overgangsregel		
Netto eiendeler	32 950	25 381
Ansvarlige lån ekskludert OIF-renter	7 780	7 788
Forventet utbetalt utbytte/konsernbidrag	-3 200	
Total solvenskapital/ansvarlig kapital	37 530	33 169

Hovedforskjellen mellom Solvens II og finansregnskapet er at opptjent overskudd som inngår som egenkapital i finansregnskapet, erstattes av avstemmingsreserven i solvensbalansen. Også avstemmingsreserven inneholder opptjent overskudd, men basert på verdsettelsen av eiendeler og forpliktelser i solvensbalansen. Avstemmingsreserven vil også inkludere nåverdien av framtidige overskudd. Verdien av framtidig overskudd medregnes implisitt som en konsekvens av verdivurderingen av forsikringsforpliktelsen.

Tabell 20 viser overgangen fra netto eiendeler i finansregnskapet til netto eiendeler under Solvens II. Forskjellen er totalt NOK 7,6 mrd. De største forskjellene er at obligasjoner er verdsatt NOK 5,0 mrd. høyere, datterselskap NOK 0,7 mrd. høyere og at forsikringsforpliktelsen er verdsatt NOK 0,3 mrd. lavere i solvensregnskapet. Skattefordelen reduseres med NOK 1,2 mrd. som følge av de andre verdiendringene. Netto eiendeler reduseres med forventet utbytte/konsernbidrag i finansregnskapet. I solvensbalansen er forventet utbytte/konsernbidrag inkludert i netto eiendeler, men trekkes ut ved beregning av solvenskapitalen.

TABELL 20 OVERGANG FRA NETTO EIENDELER I FINANSREGNSKAPET TIL NETTO EIENDELER SOLVENS II

(NOK mill.)

Datterselskap	671
Immaterielle eiendeler	-338
Merverdi obligasjoner til amortisert kost	5 009
Forsikringsforpliktelse	253
Effekt av overgangsordningen	
Ansvarlige lån	8
Netto endring i utsatt skatt*	-1 233
Behandling av forventet utbetalt utbytte/konsernbidrag	3 200
Total endring	7 570

*25 % av skattemessige endringer, det vil si verdiendringer i solvensbalansen unntatt for datterselskap

E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV

Det skal beregnes både et solvenskapitalkrav og et minstekapitalkrav. Solvenskapitalkravet skal være dekket i normalsituasjonen, mens minstekapitalkravet er et absolutt krav som alltid må være dekket. Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen, mens minstekapitalkravet ikke er risikosensitivt.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet for Storebrand Livsforsikring er beregnet etter standardmetoden i henhold til Solvens II-forskriften § 8, uten bruk av forenklinger eller selskapsspesifikke parameter. Solvenskapitalkravet skal beregnes som tap av solvenskapital (Value at Risk) som er 0,5 % sannsynlig over ett år. Det er kapitalkrav for markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko.

Metodikken innebærer at det for hvert enkeltstress beregnes en ny solvensbalanse basert på de samme prinsipper og metoder som beskrevet i D.2 Forsikringstekniske avsetninger. Differansen i solvenskapital før og etter stress gir kapitalkravet. Kapitalkravet for de ulike stressene aggregeres til totalt kapitalkrav basert på gitte korrelasjonsmatriser.

Kapitalkravet (netto) er Storebrand Livsforsikrings risiko etter risikodeling med kunder og risikodempende effekt av skatt. Risikodeling med kunder oppstår i garantert pensjon når stresset fører til nedgang i kundebuffer eller reduksjon i framtidig oppregulering av pensjon. Brutto kapitalkrav inkluderer den delen av risikoen som bæres av kunder. Redusert skatt som følge av lavere resultater etter stress reduserer også risikoen. En forutsetning for å regne inn en utsatt skattefordel er at det forventes minst tilsvarende store overskudd i framtiden.

TABELL 21 KAPITALKRAV¹⁴

(NOK mill.)	31.12.2018		31.12.2017	
	Netto	Brutto	Netto	Brutto
Finansmarkedsrisiko	18 688	26 167	20 336	30 029
Motpartsrisiko	493	927	449	807
Livsforsikringsrisiko	6 292	11 047	6 434	11 513
Annen forsikringsrisiko ¹⁵	522	522	540	540
Diversifisering	-4 526		-4 646	
Operasjonell risiko	1 007		990	
Tapsabsorberende skatteeffekt	-4 701		-5 015	
Totalt kapitalkrav	17 775		19 088	

¹⁴ Inkludert overgangsregler på aksjer

¹⁵ Helseforsikring lik skadeforsikring og helseforsikring lik livsforsikring

Storebrand Livsforsikring har et samlet solvenskapitalkrav på NOK 17,8 mrd. (NOK 19,1 mrd.). Finansmarkedsrisiko bidrar med NOK 18,7 mrd. som utgjør 69 % av kapitalkravet før diversifisering. Livsforsikringsrisiko bidrar med NOK 6,3 mrd. som utgjør 23 % av kapitalkravet.

Overgangsregel aksjer

Storebrand Livsforsikring anvender overgangsregelen for aksjestress i henhold til § 58 punkt 2 i Solvens II forskriften. Overgangsregelen innebærer at aksjer eid pr 1.1.2016 stresses med 22 %. Overgangsregelen reduserer det totale solvenskapitalkravet med NOK 101 mill. Overgangsregelen trappes ned lineært over 7 år, første gang i 2017. For beregningen pr 31.12.2018 er effekten redusert med 2/7.

Det ordinære stresset er 39 og 49 %+symmetrisk justeringsfaktor for henholdsvis aksje type 1 og type 2. Pr. 31.12.2018 er justeringsfaktoren -6,3 prosentpoeng slik at det ordinære stresset er 32,7/42,7 %.

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet er beregnet i henhold til Solvens II-forskriften § 22 som en lineær funksjon av tekniske avsetninger, tegnede premier, udekket risiko, utsatt skatt og administrative kostnader (med forskjellig funksjon for livsforsikring og skadeforsikring) med et gulv på 25 % og et tak på 45 % av solvenskapitalkravet. Storebrand Livsforsikring er et livsforsikringselskap med skadeforsikringsforpliktelser i konsesjonsklassene 1 og 2, jf. forskrift 18. september 1995 nr. 797. Minstekapitalkravet fremkommer derfor som summen av kravet fra skadevirksomheten og kravet fra livvirksomheten.

TABELL 22 MINSTEKAPITALKRAV

(NOK mill.)	31.12.2018	31.12.2017
Lineært minstekrav skadeforsikring	87	88
Lineært minstekrav livsforsikring	6 378	6 152
Totalt lineært minstekrav	6 465	6 240
Minstekrav tak	7 999	8 590
Minstekrav gulv	4 444	4 772
Kombinert minstekrav	4 645	6 240
Absolutt gulv for minstekravet	59	59
Totalt minstekrav	6 465	6 240

Pr 31.12.2018 var minstekravet NOK 6,5 mrd. (NOK 6,2 mrd.).

Solvensmargin og minstekapitalmargin

Når solvenskapitalen på NOK 37,5 mrd. settes i forhold til solvenskapitalkravet på NOK 17,8 mrd. får Storebrand Livsforsikring en solvensmargin på 211 %. Uten overgangsregler er solvenskapitalkravet NOK 17,9 mrd. og solvensmargin 210 %. Tabell 23 viser solvensposisjonen med og uten overgangsregler for forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav for aksjer.

TABELL 23 SOLVENSPOSISJON

(NOK mill.)	Med overgangsregler	Uten overgangsregler
Solvenskapital	37 530	37 530
Minstekapital	31 314	31 314
Solvenskapitalkrav	17 775	17 876
Minstekrav	6 465	6 465
Solvensmargin uten overgangsregel		209,9 %
Solvensmargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger	209,9 %	
Solvensmargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav aksjer	211,1 %	
Minstemargin uten overgangsregel		484,4 %
Minstemargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger	484,4 %	
Minstemargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav aksjer	484,4 %	

Storebrand Livsforsikring har et minstekapitalkrav på NOK 6 465 mill. og minstekapital på NOK 31 314 mill. noe som gir en minstekapitalmargin på 484 %.

Solvensmargin og minstekapitalmargin uten volatilitetsjustering

Solvensmargin uten volatilitetsjustering (VA) er 193 %. Solvenskapitalen reduseres med NOK 2,6 mrd. grunnet økning i forsikringstekniske avsetninger og kapitalkravet øker med NOK 1,6 mrd. Overgangsregelen kompenserer for det meste av økningen i forsikringstekniske avsetninger og begrenser effekten på solvenskapitalen. Uten overgangsregler er solvensmarginen uten VA 179 %. Se tabell 24 for detaljer.

TABELL 24 SOLVENSPOSISJON MED OG UTEN VA

	Med overgangsregler		Uten overgangsregler	
	Med volatilitetsjustering	Uten volatilitetsjustering	Med volatilitetsjustering	Uten volatilitetsjustering
Solvenskapital	37 530	37 355	37 530	34 917
Solvenskapitalkrav	17 775	19 395	17 876	19 495
Solvensmargin	211.1 %	192.6 %	209.9 %	179.1 %

Minstemargin uten VA er 448 % (412 % uten overgangsregler).

E.3 BRUK AV DURASJONSMETODEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNING AV SOLVENSKAPITALKRAVET

Ikke aktuelt fordi Storebrand Livsforsikring ikke bruker durasjonsmetoden for beregning av solvenskapitalkravet for aksjerisiko.

E.4 FORSKJELLEN MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETE INTERNE MODELLER

Ikke aktuelt fordi Storebrand Livsforsikring benytter standardformelen for beregning av solvenskapitalkravet.

E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET ELLER SOLVENSKAPITALKRAVET

Ikke aktuelt fordi Storebrand Livsforsikring oppfyller både minstekapitalkravet og solvenskapitalkravet.

E.6 ANDRE OPPLYSNINGER

Kapitalstyringen er også beskrevet i Årsrapport 2018 for Storebrand Livsforsikring, spesielt note 46 Solvens II.

Vedlegg 1 – Detaljer investeringsresultat

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
<i>Stat- og statsgaranterte obligasjoner</i>		1 296.98	15.76	-13.95
<i>Foretaksobligasjoner</i>		3 632.52	46.22	-33.98
<i>Aksjer</i>	1 483.72	0.00	165.03	-5 245.21
<i>Fond</i>	-0.15	635.35	1 497.61	-421.74
<i>Strukturerte obligasjoner</i>		31.67	-0.17	0.34
<i>Cash</i>		-234.00		10.01
<i>Innlån</i>		571.39	6.74	54.95
<i>Eiendom</i>				1 153.92
<i>Futures</i>			71.86	
<i>Swaps</i>		305.75	-438.91	225.82
<i>Forwards</i>			-394.03	-2 325.74
Totalt	1 483.57	6 239.67	970.11	-6 595.59

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Investeringer i kollektivporteføljen				
Stat- og statsgaranterte obligasjoner		1 194.64	-6.47	12.79
Foretaksobligasjoner		3 358.71	-18.12	35.86
Aksjer	273.05		51.27	-1 290.06
Fond	-0.11		304.89	121.16
Strukturerte obligasjoner		31.67	-0.17	0.34
Cash		153.98		
Innlån		570.89	6.76	35.71
Eiendom				943.74
Futures			71.86	
Swaps		263.07	-388.58	206.40
Forwards			-273.76	-1 084.13
Totalt investeringer i kollektivporteføljen	272.94	5572.96	-252.32	-1 018.18

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Investeringer i unit-linked				
Stat- og statsgaranterte obligasjoner		1.53	1.18	-0.10
Foretaksobligasjoner		12.76	9.82	-0.85
Aksjer	298.45		113.76	-3 937.48
Fond	-0.04	635.35	1 194.05	-542.97
Strukturerte obligasjoner				
Cash		-406.57		
Innlån			-0.02	19.24
Eiendom				210.17
Swaps		0.20	-3.63	3.01
Forwards			-418.31	-1 022.18
Totalt investeringer i unit-linked	298.41	243.71	896.85	-5 271.15

(NOK mill.)	Utbytter	Rente-inntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Investeringer i selskapsporteføljen				
Stat- og statsgaranterte obligasjoner		100.81	21.05	-26.64
Foretaksobligasjoner		261.05	54.51	-68.99
Aksjer	912.22			-17.67
Fond			-1.33	0.07
Cash		18.60		10.01
Innlån		0.06		
Eiendom				
Swaps		42.49	-46.69	16.41
Forwards			298.04	-219.44
Totalt investeringer i selskapsporteføljen	912.22	423.00	325.58	-306.25

Vedlegg 2 – Obligatoriske tabeller

S.02.01.02 – Balansen, eiendeler

(NOK mill)

		C0010
Goodwill	R0010	
Periodiserte anskaffelsesutgifter	R0020	
Immaterielle eiendeler	R0030	
Eiendeler ved skatt (utsatt skattefordel)	R0040	584,33
Overfinansiering av ytelsesbaserte pensjonsordninger (ytelser til ansatte)	R0050	
Eiendom, anlegg og utstyr til eget bruk	R0060	3,99
Investeringer (ekskl. eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg)	R0070	198 169,98
Eiendom (annet enn til eget bruk)	R0080	
Investeringer i tilknyttede foretak, herunder deltakerinteresser	R0090	32 556,96
Aksjer mv.	R0100	8 971,18
<i>Aksjer - børsnoterte</i>	R0110	8 518,46
<i>Aksjer - ikke børsnoterte</i>	R0120	452,72
Obligasjoner	R0130	147 415,19
<i>Statsobligasjoner mv.</i>	R0140	35 568,01
<i>Foretaksobligasjoner mv.</i>	R0150	110 947,58
<i>Strukturerte verdipapirer</i>	R0160	899,61
<i>Sikrede verdipapirer</i>	R0170	
Verdipapirfond mv.	R0180	7 237,86
Derivater	R0190	1 830,14
Innskudd annet enn kontantekvivalenter	R0200	158,65
Andre investeringer	R0210	
Eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg	R0220	93 459,68
Utlån	R0230	25 242,75
<i>Utlån med sikkerhet i forsikringskontrakter</i>	R0240	0,69
<i>Utlån til enkeltpersoner</i>	R0250	18 272,48
<i>Øvrige utlån</i>	R0260	6 969,58
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger:	R0270	47,87
Skadeforsikring og helseforsikring håndtert som skadeforsikring	R0280	47,87
<i>Skadeforsikring ekskl. helseforsikring håndtert som skadeforsikring</i>	R0290	
<i>Helseforsikring håndtert som skadeforsikring</i>	R0300	47,87
Livsforsikring og helseforsikring håndtert som livsforsikring, ekskl. kontrakter med investeringsvalg	R0310	
<i>Helseforsikring håndtert som livsforsikring</i>	R0320	
<i>Livsforsikring ekskl. helseforsikring håndtert som livsforsikring og kontrakter med inv.valg</i>	R0330	
Livsforsikring med investeringsvalg	R0340	

Gjenforsikringsdepoter	R0350	
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	R0360	520,13
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	R0370	0,23
Ikke forsikringsrelaterte fordringer	R0380	1 962,97
Egne aksjer (holdt direkte)	R0390	
Forfalte beløp relatert til elementer i ansvarlig kapital som er innkalt men ikke innbetalt	R0400	
Kontanter og kontantekvivalenter	R0410	2 870,82
Øvrige eiendeler	R0420	4 949,85
Sum eiendeler	R0500	327 812,61

S.02.01.02 – Balansen - forpliktelser

(NOK mill.)

C0010

Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring	R0510	607,24
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring (ekskl. helseforsikring håndtert som skadeforsikring)	R0520	
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0530	
<i>Beste estimat</i>	R0540	
<i>Risikomargin</i>	R0550	
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring (håndtert som skadeforsikring)	R0560	607,24
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0570	
<i>Beste estimat</i>	R0580	597,09
<i>Risikomargin</i>	R0590	10,15
Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring (ekskl. kontrakter med investeringsvalg)	R0600	189 460,91
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring håndtert som livsforsikring	R0610	1 277,83
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0620	
<i>Beste estimat</i>	R0630	1 260,82
<i>Risikomargin</i>	R0640	17,01
Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring (ekskl. helseforsikring håndtert som livsforsikring og kontrakter med investeringsvalg)	R0650	188 183,08
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0660	
<i>Beste estimat</i>	R0670	184 804,03
<i>Risikomargin</i>	R0680	3 379,05
Forsikringstekniske avsetninger - kontrakter med investeringsvalg	R0690	88 565,36
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0700	
Beste estimat	R0710	86 001,50
Risikomargin	R0720	2 563,85
Andre forsikringstekniske avsetninger	R0730	
Betingede forpliktelser	R0740	4 420,45
Avsetninger, andre enn forsikringstekniske avsetninger	R0750	
Pensjonsforpliktelser	R0760	11,66
Premiedepot fra gjenforsikringsforetak	R0770	
Forpliktelser ved utsatt skatt	R0780	
Derivater	R0790	2 243,08
Gjeld til kredittinstitusjoner	R0800	
Finansielle forpliktelser, annet enn gjeld til kredittinstitusjoner	R0810	
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	R0820	1 050,24
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	R0830	
Betalingsforpliktelser (til leverandører, ikke forsikring)	R0840	723,31
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital	R0850	7 780,07
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som ikke inngår i basiskapitalen	R0860	
<i>Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som inngår i basiskapitalen</i>	R0870	7 780,07
<i>Øvrige forpliktelser</i>	R0880	
Sum forpliktelser	R0900	294 862,32
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	R1000	35 481,36

S.05.01.02 - Premier, erstatninger og kostnader pr. forsikringsbransje – Skadeforsikring (direkte forsikring, mottatt proporsjonal gjenforsikring og mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring) (kun for relevante bransjer for Storebrand Livsforsikring)

(NOK mill.)		Skadeforsikringsforpliktelser - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring		
		Forsikring mot inntektstap	Yrkesskadeforsikring	Sum
		<i>C0070</i>	<i>C0080</i>	<i>C0200</i>
Forfalte premier				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0110</i>	242,46	70,54	313,01
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0120</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0130</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0140</i>	2,83	2,86	5,69
For egen regning (netto)	<i>R0200</i>	239,63	67,69	307,32
Opptjente premier				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0210</i>	242,46	70,54	313,01
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0220</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0230</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0240</i>	2,83	2,86	5,69
For egen regning (netto)	<i>R0300</i>	239,63	67,69	307,32
Erstatningskostnader				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0310</i>	96,66	77,30	173,96
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0320</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0330</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0340</i>	5,70	6,05	11,75
For egen regning (netto)	<i>R0400</i>	90,96	71,25	162,21
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0410</i>			
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0420</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0430</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0440</i>			
For egen regning (netto)	<i>R0500</i>			
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv.	<i>R0550</i>	53,43	14,03	67,46
Andre kostnader	<i>R1200</i>			
Sum kostnader	<i>R1300</i>			67,46

S.05.01.02 - Premier, erstatninger og kostnader pr. forsikringsbransje- livsforsikring (kun for relevante bransjer for Storebrand Livsforsikring)

(NOK mill.)	Livsforsikringsforpliktelser					Sum
	Helseforsikring	Forsikring med overskudds-	deling	Forsikring med investeringsvalg	Øvrig livsforsikring	
	<i>C0210</i>		<i>C0220</i>	<i>C0230</i>	<i>C0240</i>	<i>C0300</i>
Forfalte premier						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1410</i>	740,70	3 420,24	10 907,48	1 347,88	16 416,29
Gjenforsikringsandel	<i>R1420</i>	8,99	1,96		0,93	11,87
For egen regning (netto)	<i>R1500</i>	731,71	3 418,28	10 907,48	1 346,95	16 404,42
Opptjente premier						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1510</i>	740,70	3 420,24	10 907,48	1 347,88	16 416,29
Gjenforsikringsandel	<i>R1520</i>	8,99	1,96		0,93	11,87
For egen regning (netto)	<i>R1600</i>	731,71	3 418,28	10 907,48	1 346,95	16 404,42
Erstatningskostnader						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1610</i>	680,86	8 266,63	1 813,10	85,49	10 846,07
Gjenforsikringsandel	<i>R1620</i>	52,55				52,55
For egen regning (netto)	<i>R1700</i>	628,31	8 266,63	1 813,10	85,49	10 793,52
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1710</i>					
Gjenforsikringsandel	<i>R1720</i>					
For egen regning (netto)	<i>R1800</i>					
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv.	<i>R1900</i>	96,07	642,18	606,05	201,41	1 545,71
Andre kostnader	<i>R2500</i>					17,50
Sum kostnader	<i>R2600</i>					1 563,21

S.12.01.02 - Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring og helseforsikring håndtert som livsforsikring, side 1

(NOK mill.)

		Forsikring med investeringsvalg						Sum (livsforsikring unntatt helseforsikring, herunder forsikring med investeringsvalg)
		Forsikring med			Øvrig livsforsikring			
		overskuddsdeling	Kontrakter uten opsjoner og garantier	Kontrakter med opsjoner eller garantier	C0060	C0070	C0080	
		C0020	C0030	C0040	C0050			
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	<i>R0010</i>							
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter (relatert til forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett)	<i>R0020</i>							
Forsikringstekniske avsetninger beregnet som en sum av beste estimat og risikomargin								
Beste estimat								
Brutto beste estimat	<i>R0030</i>	181 169,51		85 705,77	295,73		3 634,52	270 805,53
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter	<i>R0080</i>							
Sum beste estimat fratrukket beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er	<i>R0090</i>	181 169,51		85 705,77	295,73		3 634,52	270 805,53
Risikomargin	<i>R0100</i>	3 262,92	2 563,85			116,13		5 942,91
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger som følge av overgangsbestemmelsen								
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	<i>R0110</i>							
Fradrag i beste estimat	<i>R0120</i>							
Fradrag i risikomargin	<i>R0130</i>							
Sum forsikringstekniske avsetninger	<i>R0200</i>	184 432,43	88 565,36			3 750,65		276 748,44

S.12.01.02 - Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring og helseforsikring håndtert som livsforsikring, side 2

(NOK mill.)

			Kontrakter uten opsjoner og garantier	Kontrakter med opsjoner eller garantier	Annuiteter fra skadeforsikring vedrørende helseforsikrings- forpliktelser	Sum (helseforsikring håndtert som livsforsikring)
		C0160	C0170	C0180	C0190	C0210
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0210					
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter (relatert til forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett)	R0220					
Forsikringstekniske avsetninger beregnet som en sum av beste estimat og risikomargin						
Beste estimat						
Brutto beste estimat	R0030		1 260,82			1 260,82
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter	R0080					
Sum beste estimat fratrukket beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er	R0090		1 260,82			1 260,82
Risikomargin	R0100	17,01				17,01
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger som følge av overgangsbestemmelsen						
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0110					
Fradrag i beste estimat	R0120					
Fradrag i risikomargin	R0130					
Sum forsikringstekniske avsetninger	R0200	1 277,83				1 277,83

S.17.01.02 - Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring (kun for relevante bransjer for Storebrand Livsforsikring)

(NOK mill.)

		Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring		Sum skadeforsikrings- forpliktelses
		Forsikring mot inntektstap	Yrkessk ade- forsikrin g	
		C0080	C0090	C0180
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0010			
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikringsavtaler og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter (relatert til forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett)	R0050			
Forsikringstekniske avsetninger beregnet som en sum av beste estimat og risikomargin				
Beste estimate				
Premieavsetning				
Brutto - i alt	R0060	18,52	16,28	34,80
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap (mislighold hos motparter)	R0140			
Netto beste estimat for premieavsetning	R0150	18,52	16,28	34,80
Erstatningsavsetning				
Brutto - i alt	R0160	183,81	378,48	562,29
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap (mislighold hos motparter)	R0240		47,87	47,87
Netto beste estimat for erstatningsavsetning	R0250	183,81	330,50	514,42
Sum beste estimat - brutto	R0260	202,33	394,76	597,09
Sum beste estimat - netto	R0270	202,33	346,88	549,22
Risikomargin	R0280	3,83	6,32	10,15
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger som følge av overgangsbestemmelsen				
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0290			
Fradrag i beste estimat	R0300			
Fradrag i risikomargin	R0310			
Sum forsikringstekniske avsetninger				
Sum forsikringstekniske avsetninger	R0320	206,17	401,08	607,24
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap (mislighold hos motparter)	R0330		47,87	47,87
Sum forsikringstekniske avsetninger fratrukket beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er	R0340	206,17	353,20	559,37

S.19.01.21 - Erstatninger i skadeforsikring

Skadeår / Tegningsår

Z0010	Skadeår
-------	---------

(NOK mill.)

Betalte bruttoerstatninger (ikke kumulativt) -

Avviklingsår (nominelle beløp)

Tidligere år	År	Avviklingsår										I inneværende år	Sum over år (kumulativt)		
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9			10 & +	
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110		C0170	C0180
Tidligere år	R0100											2,47	R0100	2,47	2,47
N-9	R0160	1,07	3,28	10,21	4,80	7,56	3,46	1,13	1,16	0,03			R0160		32,69
N-8	R0170	6,74	4,62	6,35	11,47	4,26	8,48	1,01	0,02	3,97			R0170	3,97	46,92
N-7	R0180	5,86	8,65	14,53	7,92	5,22	1,90	10,13	2,40				R0180	2,40	56,62
N-6	R0190	5,44	8,93	9,45	18,76	5,22	5,93	9,89					R0190	9,89	63,62
N-5	R0200	23,20	25,56	15,33	18,44	13,60	12,12						R0200	12,12	108,25
N-4	R0210	5,75	17,71	17,91	16,58	14,10							R0210	14,10	72,04
N-3	R0220	5,16	13,26	14,91	13,05								R0220	13,05	46,38
N-2	R0230	13,43	13,33	12,60									R0230	12,60	39,37
N-1	R0240	7,23	10,39										R0240	10,39	17,62
N	R0250	9,28											R0250	9,28	9,28
Sum	R0260												R0260	90,26	495,24

Ikke-diskontert beste estimat for brutto erstatningsavsetning - Avviklingsår (nominelle beløp)

Tidligere år	År	Avviklingsår										Årsslutt (diskonterte beløp)		
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10 & +	
		C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300		C0360
Tidligere år	R0100											4,34	R0100	4,34
N-9	R0160								21,93	13,83	12,36		R0160	12,36
N-8	R0170							31,48	19,48	17,26			R0170	17,26
N-7	R0180						38,08	26,16	20,40				R0180	20,40
N-6	R0190					62,51	36,23	29,09					R0190	29,09
N-5	R0200				78,86	52,84	61,25						R0200	61,25
N-4	R0210			98,00	57,74	50,46							R0210	50,46
N-3	R0220		106,12	78,35	54,32								R0220	54,32
N-2	R0230	189,20	96,78	68,53									R0230	68,53
N-1	R0240	98,14	78,91										R0240	78,91
N	R0250	97,61											R0250	97,61
Sum	R0260												R0260	494,52

S.22.01.21 - Effekten av overgangsregler og andre tiltak knyttet til langsiktige garantier (LTG)

<i>(NOK mill.)</i>		Beløp med overgangsregler og andre tiltak knyttet til langsiktige garantier	Effekt av overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger	Effekt av overgangsregelen for rentekurven	Effekt av volatilitetsjustering satt til null	Effekt av matching-justering satt til null
		<i>C0010</i>	<i>C0030</i>	<i>C0050</i>	<i>C0070</i>	<i>C0090</i>
Forsikringstekniske avsetninger	<i>R0010</i>	278 633,51			3 484,64	
Basiskapital	<i>R0020</i>	37 530,36			-2 613,48	
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet (SCR)	<i>R0050</i>	37 530,36			-2 613,48	
Solvenskapitalkrav	<i>R0090</i>	17 775,36			1 619,35	
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet (MCR)	<i>R0100</i>	31 314,32			3 422,20	
Minstekapitalkrav	<i>R0110</i>	6 464,68			312,20	

S.23.01.01 – Ansvarlig kapital, side 1

	Sum	Kapitalgruppe 1 - uten begrensninger	Kapitalgruppe 1 - med begrensninger	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3
(NOK mill.)	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Basiskapital før fradrag for deltakerinteresser i andre finanssektorer som fastsatt i artikkel 68 i vedlegg til forskrift 21. desember 2015 nr. 1807 om utfyllende regler til Solvens II-forskriften					
Ordinær aksjekapital (inkl. verdien av egne aksjer)	R0010	3 540,42	3 540,42		
Overkurs relatert til ordinær aksjekapital	R0030	9 710,58	9 710,58		
Innbetalt medlemsinnskudd, kompensasjonsfond, eierandelskapital (ekskl. utjevningfond) eller tilsvarende basiskapital-poster for gjensidige forsikringsforetak	R0040				
Etterstilte medlemskontoer i gjensidige forsikringsforetak	R0050				
Overskuddsfond	R0070				
Preferanseaksjer	R0090				
Overkurs relatert til preferanseaksjer	R0110				
Avstemmingsreserve	R0130	15 681,39	15 681,39		
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital	R0140	7 780,07		1 089,00	6 691,07
Et beløp tilsvarende verdien av netto eiendeler ved skatt (utsatt skattefordel)	R0160				574,33
Annen ansvarlig kapital godkjent av Finanstilsynet som basiskapital som ikke er spesifisert over	R0180	233,57		233,57	
Ansvarlig kapital (egenkapital) fra regnskapet som ikke skal inngå i avstemmingsreserven, og som ikke oppfyller vilkårene for å bli klassifisert som ansvarlig kapital i henhold til Solvens II-regelverket					
Ansvarlig kapital (egenkapital) fra regnskapet som ikke skal inngå i avstemmingsreserven, og som ikke oppfyller vilkårene for å bli klassifisert som ansvarlig kapital i henhold til Solvens II-regelverket	R0220				
Fradrag					
Fradrag for deltakerinteresser i verdipapirforetak, forvaltningsforetak for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, låneformidlingsforetak og finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak	R0230				
Sum basiskapital etter fradrag	R0290	37 530,36	28 932,38	1 089,00	6 924,64
Supplerende kapital					
Ikke innbetalt og ikke innkalt ordinær aksjekapital som kan kreves innkalt	R0300				
Ikke innbetalt og ikke innkalt medlemsinnskudd eller tilsvarende basiskapitalposter for gjensidige foretak som kan kreves innkalt	R0310				
Ikke innbetalte og ikke innkalte preferanseaksjer som kan kreves innkalt	R0320				
En rettslig bindende forpliktelse til å tegne og betale for fondsobligasjonskapital og/eller ansvarlig lånekapital på anmodning	R0330				
Rembursbrev og garantier i henhold til artikkel 96 nr. 2 i direktiv 2009/138/EF	R0340				
Andre rembursbrev og garantier enn dem som faller under artikkel 96 nr. 2 i direktiv 2009/138/EF	R0350				
Krav om tilleggspremier fra medlemmer i gjensidige foretak som faller under artikkel 96 nr. 3 i direktiv 2009/138/EF	R0360				
Andre krav om tilleggspremier fra medlemmer i gjensidige foretak enn dem som faller under artikkel 96 nr. 3 i direktiv 2009/138/EF	R0370				
Annen supplerende kapital	R0390				
Sum supplerende kapital	R0400				

S.23.01.01 – Ansvarlig kapital, side 2

(NOK mill.)		Sum	Kapitalgruppe 1 - uten begrensninger	Kapitalgruppe 1 - med begrensninger	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3
		<i>C0010</i>	<i>C0020</i>	<i>C0030</i>	<i>C0040</i>	<i>C0050</i>
Tilgjengelig og tellende ansvarlig kapital						
Sum tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av SCR	<i>R0500</i>	37 530,36	28 932,38	1 089,00	6 924,64	584,33
Sum tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av MCR	<i>R0510</i>	36 946,02	28 932,38	1 089,00	6 924,64	0,00
Sum tellende ansvarlig kapital til dekning av SCR	<i>R0540</i>	37 530,36	28 932,38	1 089,00	6 924,64	584,33
Sum tellende ansvarlig kapital til dekning av MCR	<i>R0550</i>	31 314,32	28 932,38	1 089,00	1 292,94	0,00
SCR	<i>R0580</i>	17 775,36				
MCR	<i>R0600</i>	6 464,68				
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og SCR (solvenskapitaldekning)	<i>R0620</i>	211,14 %				
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR (minstekapitaldekning)	<i>R0640</i>	484,39 %				
		<i>C0060</i>				
Avstemningsreserve						
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	<i>R0700</i>	32 950,29				
Egne aksjer (holdt direkte og indirekte)	<i>R0710</i>					
Forventede utbytter, utdelinger og gebyrer	<i>R0720</i>	3 200,00				
Andre elementer som inngår i basiskapitalen	<i>R0730</i>	14 068,90				
Justering for ansvarlig kapitalelementer med begrensninger relatert til porteføljer for matching-justering og avgrensede fond	<i>R0740</i>					
Avstemningsreserve	<i>R0760</i>	15 681,39				
Forventet fortjeneste						
Forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP) - livsforsikringsvirksomhet	<i>R0770</i>	3 154,22				
Forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP) - skadeforsikringsvirksomhet	<i>R0780</i>					
Sum forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP)	<i>R0790</i>	3 154,22				

S.25.01.21 - Solvenskapitalkrav - for foretak som benytter standardmetoden

(NOK mill.)		Brutto solvenskapitalkrav	Foretaksspesifike parametre	Forenklinger
		<i>C0110</i>	<i>C0080</i>	<i>C0090</i>
Markedsrisiko	<i>R0010</i>	18 687,69		
Motpartsrisiko	<i>R0020</i>	493,41		
Livsforsikringsrisiko	<i>R0030</i>	6 292,12		
Helseforsikringsrisiko	<i>R0040</i>	522,31		
Skadeforsikringsrisiko	<i>R0050</i>			
Diversifisering	<i>R0060</i>	-4 525,91		
Risiko knyttet til immaterielle eiendeler	<i>R0070</i>			
Basiskrav til solvenskapital	<i>R0100</i>	21 469,61		

Beregning av solvenskapitalkrav

		<i>C0100</i>
Operasjonell risiko	<i>R0130</i>	1 006,72
Tapsabsorberende evne av forsikringstekniske avsetninger	<i>R0140</i>	-9 829,21
Tapsabsorberende evne av utsatt skatt	<i>R0150</i>	-4 700,97
Kapitalkrav for virksomhet som utøves i henhold til artikkel 4 i direktiv 2003/41/EF	<i>R0160</i>	
Solvenskapitalkrav før kapitalkravstillegg	<i>R0200</i>	17 775,36
Kapitalkravstillegg	<i>R0210</i>	
Solvenskapitalkrav	<i>R0220</i>	17 775,36

Øvrig informasjon om SCR

Kapitalkrav for durasjonsbasert aksjerisiko	<i>R0400</i>
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for gjenstående del (andre deler enn avgrensede fond (RFF) og porteføljer for matching-justering (MAP))	<i>R0410</i>
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for avgrensede fond (RFF)	<i>R0420</i>
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for porteføljer for matching-justering (MAP)	<i>R0430</i>
Diversifiseringseffekter relatert til aggregering av teoretisk solvenskapitalkrav (nSCR) for avgrensede fond under artikkel 304 i direktiv 2009/138/EF	<i>R0440</i>

S.28.02.01 - Minstekapitalkrav - både livsforsikringsvirksomhet og skadeforsikringsvirksomhet, side 1

(NOK mill.)		Skadeforsikrings-	Livsforsikrings-				
		virksomhet	virksomhet				
		Beregnet	Beregnet				
		MCR(NL,NL)	MCR(NL,L)				
		<i>C0010</i>	<i>C0020</i>				
Lineær formel for forsikrings- og gjenforsikringsforpliktelser innenfor skadeforsikring	<i>R0010</i>	86,9		Skadeforsikrings- virksomhet		Livsforsikrings- virksomhet	
				Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikring og SPV) og forsikringstekni- ske avsetninger beregnet under ett	Forfalt premie for egen regning siste 12 måned er	Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikri- ng og SPV) og forsikrings- tekniske avsetninger beregnet under ett	Forfalt premie for egen regnin- g siste 12 måned er
				<i>C0030</i>	<i>C0040</i>	<i>C0050</i>	<i>C0060</i>
Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0020</i>						
Forsikring mot inntektstap, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0030</i>			202,33	209,95		
Yrskesskadeforsikring, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0040</i>			346,88	72,73		
Motorvognforsikring - trafikk, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0050</i>						
Motorvognforsikring - øvrig, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0060</i>						
Sjøforsikring, transportforsikring og luftfartsforsikring, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0070</i>						
Forsikring mot brann og annen skade på eiendom, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0080</i>						
Ansvarsforsikring, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0090</i>						
Kreditt- og kausjonsforsikring, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0100</i>						
Rettskjøpsforsikring, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0110</i>						
Assistanseforsikring, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0120</i>						
Forsikring mot diverse økonomisk tap, inkl. proporsjonal gjenforsikring	<i>R0130</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av helseforsikringsforpliktelser	<i>R0140</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av ansvarsforsikringsforpliktelser	<i>R0150</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av forpliktelser innen sjø-, transport- og luftfartsforsikring	<i>R0160</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av øvrige skadeforsikringsforpliktelser	<i>R0170</i>						

S.28.02.01 - Minstekapitalkrav - både livsforsikringsvirksomhet og skadeforsikringsvirksomhet, side 2

(NOK mill.)		Skadeforsikrings-	Livsforsikrings-		
		virksomhet	virksomhet		
		Beregnet	Beregnet		
		MCR(L,NL)	MCR(L,L)		
		<i>C0070</i>		<i>C0080</i>	
Lineær formel for forsikrings- og gjenforsikringsforpliktelser innenfor livsforsikring	<i>R0200</i>		6 377,76	Skadeforsikringsvirksomhet	Livsforsikringsvirksomhet
				Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikring og SPV) og forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikring og SPV) og forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett
				Sum udekket risiko (hensyntatt gjenforsikring og spesialforetak (SPV))	Sum udekket risiko (hensyntatt gjenforsikring og spesialforetak (SPV))
				<i>C0090</i>	<i>C0100</i>
Forpliktelser med overskuddsdeling - garanterte ytelser	<i>R0210</i>				<i>C0110</i>
Forpliktelser med overskuddsdeling - fremtidige diskresjonære ytelser	<i>R0220</i>				166 136,01
Forsikringsforpliktelser med investeringsvalg	<i>R0230</i>				14 531,45
Andre livsforsikrings- og helseforsikringsforpliktelser, inkl. gjenforsikringsforpliktelser	<i>R0240</i>				86 001,50
Sum udekket risiko for alle livsforsikringsforpliktelser, inkl. gjenforsikringsforpliktelser	<i>R0250</i>				4 895,33
					402 209,46
					<i>C0120</i>

S.28.02.01 - Minstekapitalkrav - både livsforsikringsvirksomhet og skadeforsikringsvirksomhet, side 3

(NOK mill.)

Samlet beregning av MCR

		<i>C0130</i>
Lineært beregnet MCR	<i>R0300</i>	6 464,68
Solvenskapitalkrav (SCR)	<i>R0310</i>	17 775,36
Øvre grense for MCR	<i>R0320</i>	7 998,91
Nedre grense for MCR	<i>R0330</i>	4 443,84
Kombinert MCR (hensyntatt øvre og nedre grense)	<i>R0340</i>	6 464,68
Absolutt nedre grense for MCR	<i>R0350</i>	59,23
		<i>C0130</i>
Minstekapitalkrav	<i>R0400</i>	6 464,68

Teoretisk MCR-beregning for skadeforsikrings- og livsforsikringsvirksomhet		Skadeforsikrings-	Livsforsikrings-
		virksomhet	virksomhet
		<i>C0140</i>	<i>C0150</i>
Teoretisk lineær MCR	<i>R0500</i>	86,92	6 377,76
Teoretisk SCR før kapitalkravstillegg (årlig eller siste beregning)	<i>R0510</i>	239,01	17 536,35
Teoretisk øvre grense for MCR	<i>R0520</i>	107,55	7 891,36
Teoretisk nedre grense for MCR	<i>R0530</i>	59,75	4 384,09
Teoretisk kombinert MCR	<i>R0540</i>	86,92	6 377,76
Absolutt nedre grense for teoretisk MCR	<i>R0550</i>	23,88	35,35
Teoretisk minstekapitalkrav	<i>R0560</i>	86,92	6 377,76